

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด

รูปช้างในท้องน้ำ

หมายถึง การฝึกช้างป่าให้รู้จักการบังคับบัญชาในการรบและงานด้านต่าง ๆ

สาเหตุที่ใช้รูปช้างในท้องน้ำเป็นตราประจำจังหวัดนั้นก็เพราะเป็นที่มาของการตั้งเมืองแม่ฮ่องสอน โดยเริ่มจากการที่เจ้าแก้วเมืองมาออกจับช้างให้เจ้าเมืองเชียงใหม่ (พ.ศ. 2368 - 2389) และได้รวบรวมชาวไทยใหญ่ให้มาตั้งบ้านเมืองเป็นหลักแหล่งขึ้น 2 แห่ง มีหัวหน้าเป็นผู้ปกครอง คือ ที่บ้านปางหมูและบ้านแม่ฮ่องสอน สาเหตุที่เรียกว่าแม่ฮ่องสอนก็เพราะว่าได้มาตั้งคอกฝึกช้าง ณ บริเวณลำห้วยแห่งนี้นั่นเอง

คำขวัญประจำจังหวัด

หมอกสามฤดู กองมูเสียดฟ้า ป่าเขียวขจี
ผู้คนดี ประเพณีงาม ลือนามถิ่นบัวตอง

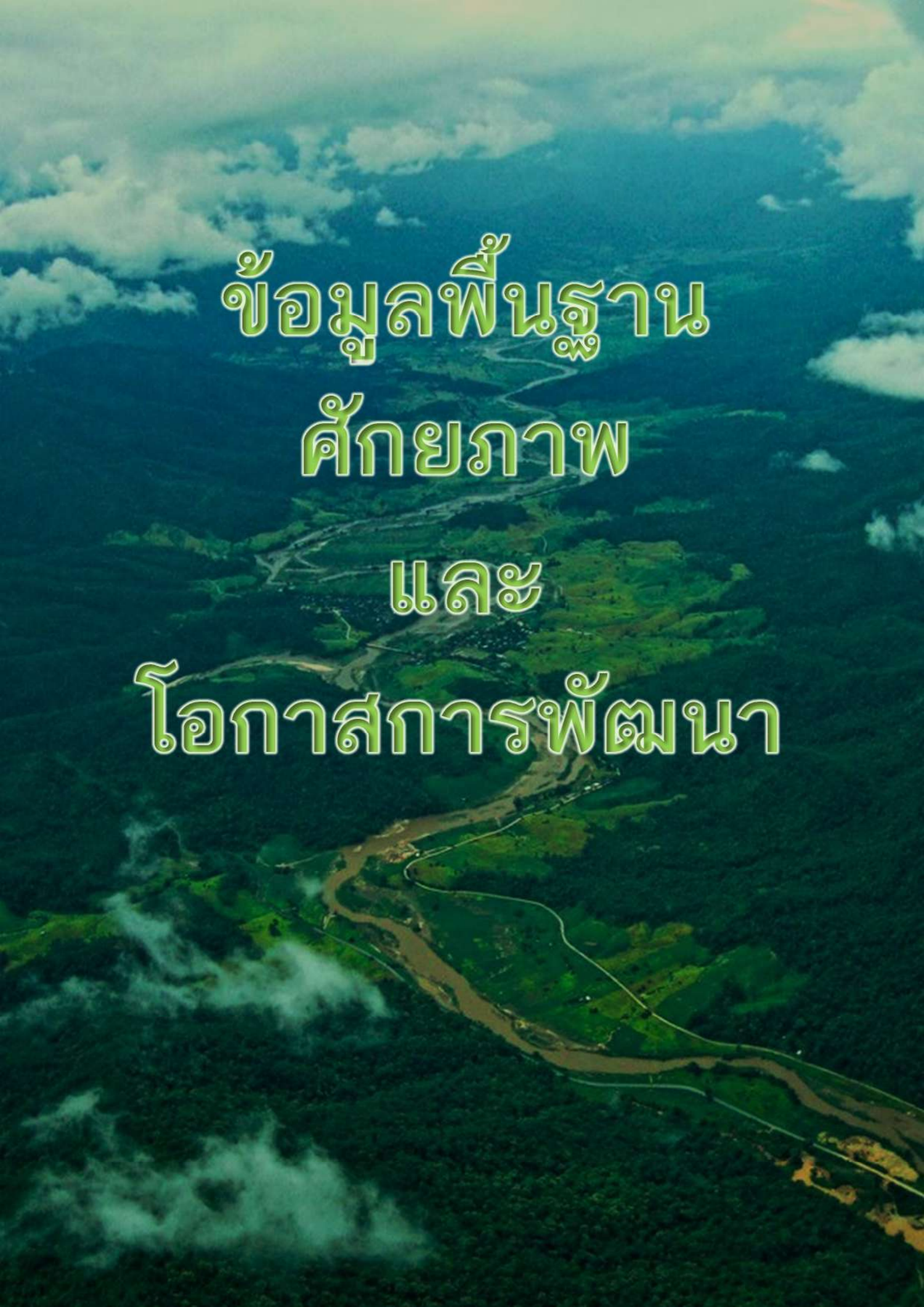

ต้นไม้ประจำจังหวัด

ต้นกระพี้จั่น

ดอกไม้ประจำจังหวัด

ดอกบัวตอง

ข้อมูลพื้นฐาน
ศักยภาพ
และ
โอกาสการพัฒนา

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ความเป็นมา

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เคยเป็นถิ่นที่อยู่ของมนุษย์มาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ จากหลักฐานในถ้ำแถบอำเภอปางมะผ้า พบเมล็ดพืชที่ใช้เป็นอาหาร เช่น เมล็ดน้ำเต้า แตงกวา ถั่วฝักยาว ข้าวเปลือก โครงกระดูกมนุษย์โบราณในโลงผีแมน ลูกปัด เมล็ดข้าว เศษภาชนะดินเผา ขวานหิน เป็นต้น นักโบราณคดีได้ศึกษาว่าเป็นมนุษย์ยุคหิน (7,000 - 4,500 ปี)

สมัยก่อนกรุงรัตนโกสินทร์ ในพื้นที่นี้เป็นช่องทางที่กองทัพเมียนมาผ่านเพื่อมาตีกรุงศรีอยุธยาและหัวเมืองฝ่ายเหนือของไทย มีผู้คนอาศัยอยู่ตามรอยต่อระหว่างประเทศไทยและประเทศเมียนมา บริเวณที่ราบริมเชิงเขาทำเลที่เหมาะสำหรับการเพาะปลูกในลักษณะชุมชนบ้านป่า ผู้คนที่อาศัยตามที่ราบส่วนใหญ่เป็นชาวไทใหญ่ ส่วนผู้คนที่อาศัยอยู่บนภูเขามักจะเป็นกะเหรี่ยง ลัวะ และมูเซอร์ ต่อมาเมื่อประมาณ ปี พ.ศ. 2374 เจ้าหลวงพุทธวงศ์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ต้องการช้างป่าไว้ใช้งาน จึงให้เจ้าแก้วเมืองมา เป็นแม่กองนำไพร่พล ช้างต่อ และหมอควาญ ออกเดินทางไปตรวจชายแดนด้านตะวันตกของนครเชียงใหม่ และจับช้างป่ามาฝึกใช้งาน เจ้าแก้วเมืองมายกกระบวนเดินทางรอนแรมจากเชียงใหม่ผ่านไปทางเมืองปาย ใช้เวลาหลายคืนจนบรรลุถึงป่าแห่งหนึ่งทางทิศใต้ริมฝั่งแม่น้ำปาย เป็นป่าดงว่างเปล่าและเป็นดินโป่งที่มีหมูป่าลงมากินโป่งชุกชุม เจ้าแก้วเมืองมาพิจารณาเห็นว่า ที่แถวนี้เป็นทำเลที่ดี น้ำท่าบริบูรณ์ สมควรที่จะตั้งเป็นหมู่บ้าน จึงหยุดพักอยู่ ณ ที่นี้ และเรียกผู้คนที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ริมห้วย ริมเขาซึ่งเป็นชาวไทใหญ่และกะเหรี่ยง (ยางแดง) มาประชุมชี้แจงให้ทราบถึงความคิดที่จะตั้งบริเวณนี้ขึ้นเป็นหมู่บ้าน และบุกเบิกที่ดินที่เป็นไร่นาที่ทำมาหากินต่อไป เจ้าแก้วเมืองมาแต่งตั้งให้ชาวไทใหญ่ผู้หนึ่งซึ่งเป็นคนเฉลียวฉลาดและมีความรู้ดีกว่าคนอื่นในหมู่บ้าน ชื่อว่า “พะกาหม่อง” ให้เป็น “ก๊าง” (คือตำแหน่งนายบ้านหรือผู้ใหญ่บ้าน) คอยควบคุมดูแลและให้คำแนะนำลูกบ้านในการดำเนินการต่อไป พะกาหม่องได้ชักชวนเกลี้ยกล่อมพวกที่อยู่ใกล้เคียงให้ย้ายมาอยู่รวมกัน แล้วตั้งชื่อหมู่บ้านนั้นว่า “บ้านโป่งหมู” (ต่อมาเพี้ยนเป็นปางหมู) เมื่อจัดตั้งหมู่บ้านแล้ว เจ้าแก้วเมืองมาก็ยกขบวนเดินทางตรวจชายแดนและคล้องช้างป่าต่อไป จนถึงลำห้วย

แห่งหนึ่ง มีรอยช้างป่าอยู่มากมาย ก็หยุดคล้องช้างป่าได้หลายเชือก และตั้งคอกสอนช้างในร่องห้วย ริมห้วยนั้นเป็นพื้นที่ราบกว้างขวาง พื้นดินดีกว่าบ้านโป่งหมู และมีชาวไทใหญ่อาศัยอยู่เป็นอันมาก เจ้าแก้วเมืองมาเห็นว่าเป็นทำเลที่เหมาะสมพอจะตั้งเป็นหมู่บ้านอีกแห่งหนึ่ง จึงเรียกชาวไทใหญ่คนหนึ่งจากบ้านโป่งหมู่ คือ “แสนโกม” บุตรเขยของพะกาหม่อง ให้มาเป็นหัวหน้าเกลี้ยกล่อมผู้คนให้มาอยู่รวมกันจนกลายเป็นหมู่บ้านใหญ่ เรียกว่า “บ้านแม่ฮ่องสอน” เมื่อเจ้าแก้วเมืองมาคล้องช้างป่าได้พอสมควรแล้วก็เดินทางกลับนครเชียงใหม่

พะกาหม่องและแสนโกม ได้ชักชวนผู้คนที่อยู่ใกล้เคียงให้อพยพครอบครัวมาตั้งบ้านเรือนอยู่ทำมาหากินจนแน่นหนาขึ้นเป็นหมู่บ้านใหญ่ ต่อมาพะกาหม่องและแสนโกมเห็นว่าบริเวณนั้นมีไม้สักมาก หากตัดเอาไม้สักไปขายประเทศเมียนมาโดยใช้วิธีชักลากลงลำห้วย แล้วปล่อยให้ไหลลงแม่น้ำคง (แม่น้ำสาละวิน) ก็คงได้เงินมาช่วยในด้านเศรษฐกิจและการบำรุงบ้านเมือง เมื่อปรึกษาหารือกันดีแล้ว พะกาหม่องและแสนโกม จึงเดินทางมาเข้าเฝ้าพระเจ้ามโหตรประเทศฯ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ เพื่อกราบทูลขออนุญาตตัดฟันชักลากไม้ไปขาย แล้วจะแบ่งเงินค่าตอไม้ตอบแทนถวายตลอดปี พระเจ้ามโหตรประเทศฯ ทรงอนุญาต พะกาหม่องและแสนโกมจึงได้ทำไม้ขอนสัก ส่งไปขายที่เมืองมะละแหม่ง ประเทศเมียนมา ได้เงินมาก็เก็บแบ่งถวายพระเจ้ามโหตรประเทศฯ ทุกปี และนำมาใช้บำรุงบ้านเมือง และประโยชน์ส่วนตัว บ้านโป่งหมู่และบ้านแม่ฮ่องสอนก็เจริญขึ้นตามลำดับ

กระทั่งปี พ.ศ.2399 ในประเทศเมียนมา หัวเมืองไทใหญ่ที่ตั้งอยู่แถบฝั่งแม่น้ำคง (แม่น้ำสาละวิน) ด้านตะวันตก อาทิ เมืองจ๋ามก่า เมืองหมอกใหม่ เป็นต้น เกิดการจลาจล รบราฆ่าฟัน มีชาวไทใหญ่อพยพเข้ามาอยู่ที่บ้านปางหมูและบ้านแม่ฮ่องสอน บางพวกอพยพลงไปทางใต้อาศัยอยู่ที่บ้านขุนยวม (หมู่บ้านไทใหญ่บนภูเขา) บางพวกอพยพเลยขึ้นไปทางเหนือไปอยู่ที่เมืองปาย การอพยพครั้งนั้นมีบุคคลสำคัญคือ “ชานกะเล” ชานกะเลเป็นคนขยัน กล้าหาญ เฉลียวฉลาด ซื่อสัตย์ อดทน หลังจากอพยพเข้ามาอาศัยที่บ้างปางหมูได้ช่วยพะกาหม่องทำไม้ด้วยความซื่อสัตย์และตั้งใจทำงานโดยไม่เห็นแก่เหนื่อยยาก พะกาหม่องไว้วางใจและรักใคร่มาก

จึงยกบุตรสาวให้เป็นภรรยา ต่อมา ชานกะเล นำครอบครัวลงใต้ ไปตั้งเมืองอยู่บนภูเขาทางเหนือต้นแม่น้ำยวม เรียกว่า เมืองกุ๋นลม (หรือขุนยวมในปัจจุบัน) ชานกะเลปกครองเมืองกุ๋นลมได้เจริญรุ่งเรือง มีการค้ากับประเทศเมียนมา สามารถส่งค่าตอไม้ให้นครเชียงใหม่จำนวนมาก

ปี พ.ศ. 2417 พระเจ้าอินทวิชยานนท์ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ได้ยกฐานะหมู่บ้านแม่ฮ่องสอนให้เป็นเมืองแม่ฮ่องสอน ยกเมืองปาย เมืองขุนยวมเป็นเมืองรอง และแต่งตั้งชานกะเลให้เป็น “พญาสิงหนาทราชา” เป็นเจ้าเมืองแม่ฮ่องสอนคนแรก พญาสิงหนาทราชาถึงแก่กรรมในปี พ.ศ.2427 หลังจากนั้น เมืองแม่ฮ่องสอน มีการเปลี่ยนผู้ปกครองสืบต่อมา จำนวน 4 คน

อนุสาวรีย์พญาสิงหนาทราชา

ปี พ.ศ.2433 รัชกาลที่ 5 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้รวมเมืองแม่ฮ่องสอน เมืองขุนยวม เมืองยวม (แม่สะเรียง) และเมืองปาย เป็นหน่วยเดียวกัน เรียกว่า “บริเวณเชียงใหม่ตะวันตก” ตั้งที่ว่าการแขวง (เทียบเท่าเมือง) ที่เมืองขุนยวม ปี พ.ศ.2446 ย้ายที่ว่าการแขวงจากเมืองขุนยวมไปตั้งที่เมืองยวม แล้วเปลี่ยนชื่อเป็น “บริเวณพายัพเหนือ” ปี พ.ศ.2453 รัชการที่ 5 ทรงโปรดตั้งเมืองจัตวาขึ้นกับมณฑลพายุพ ย้ายที่ว่าการแขวงจากเมืองยวม มาที่เมืองแม่ฮ่องสอน ให้ชื่อว่า **“จังหวัดแม่ฮ่องสอน”** และโปรดเกล้าฯ ให้ พระศรสุรราช (เปลื้อง) เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดแม่ฮ่องสอนคนแรก จนถึงปี พ.ศ.2476 มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้โอนขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทยจนถึงปัจจุบัน

2. ที่ตั้ง พื้นที่ และอาณาเขต

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นจังหวัดชายแดนอยู่ทางภาคเหนือตอนบน ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 924 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 12,681.26 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 7,925,787 ไร่ เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ 8 ของประเทศ พื้นที่มีรูปร่างเรียวยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ มีความยาวประมาณ 250 กิโลเมตรและความกว้างประมาณ 95 กิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเนื้อที่ป่าไม้ ประมาณ 11,267.7 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 87.75 ของพื้นที่จังหวัด เนื้อที่ถือครองทางการเกษตร ร้อยละ 3.21 และเนื้อที่นอกการเกษตร ร้อยละ 9.04

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีเขตแดนติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมารวมระยะทางประมาณ 483 กิโลเมตร โดยเป็นพื้นดินประมาณ 326 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำประมาณ 157 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง และประเทศเพื่อนบ้าน เป็นดังนี้

ทิศเหนือ/ทิศตะวันตก ติดต่อกับ รัฐฉาน รัฐคะยา และรัฐคอทูเล ประเทศเมียนมา โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก แม่น้ำสาละวิน และแม่น้ำเมย เป็นแนวพรมแดนกั้นระหว่างประเทศ

ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก โดยมีแม่น้ำยวม และแม่น้ำเงา เป็นแนวเขตจังหวัด

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเวียงแหง เชียงดาว แม่แตง สะเมิง กัลยาณิวัฒนา แม่แจ่ม ฮอด และอมก๋อย (จากเหนือลงใต้) จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกลาง และเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออกเป็นแนวเขตระหว่างจังหวัด

3. ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีลักษณะภูมิประเทศเป็นทิวเขาสูงสลับซับซ้อน และเป็นพื้นที่ป่าไม้ตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีทิวเขาเรียงตามแนวทิศเหนือ-ใต้ ขนานกัน ทิวเขาที่สำคัญ คือ ทิวเขาแดนลาว อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศเมียนมา และทิวเขาถนนธงชัย ประกอบด้วยทิวเขาเรียงขนานกัน 3 แนว คือ ทิวเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนประเทศไทยและประเทศเมียนมา ทิวเขาถนนธงชัยกลาง อยู่ระหว่างแม่น้ำยวมและแม่น้ำแม่แจ่ม และทิวเขาถนนธงชัยตะวันออก เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับจังหวัดเชียงใหม่ ทั้งยังเป็นที่ตั้งของยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปาย มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2,005 เมตร

4. ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีภูมิอากาศแบบร้อนชื้น มีอากาศร้อนจัดในฤดูร้อน มีฝนตกชุกในฤดูฝน และอากาศหนาวจัดในฤดูหนาว และเนื่องจากภูมิประเทศของจังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นภูเขา จึงสามารถพบสายหมอกครอบคลุมอยู่ตลอดปี ภูมิอากาศแบ่งเป็น 3 ฤดู อย่างชัดเจน คือ

ฤดูร้อน ช่วงกลางเดือนกุมภาพันธ์-กลางเดือนพฤษภาคม อากาศร้อนอบอ้าว

ฤดูฝน ช่วงกลางเดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ทำให้อากาศชุ่มชื้น ฝนตกชุก

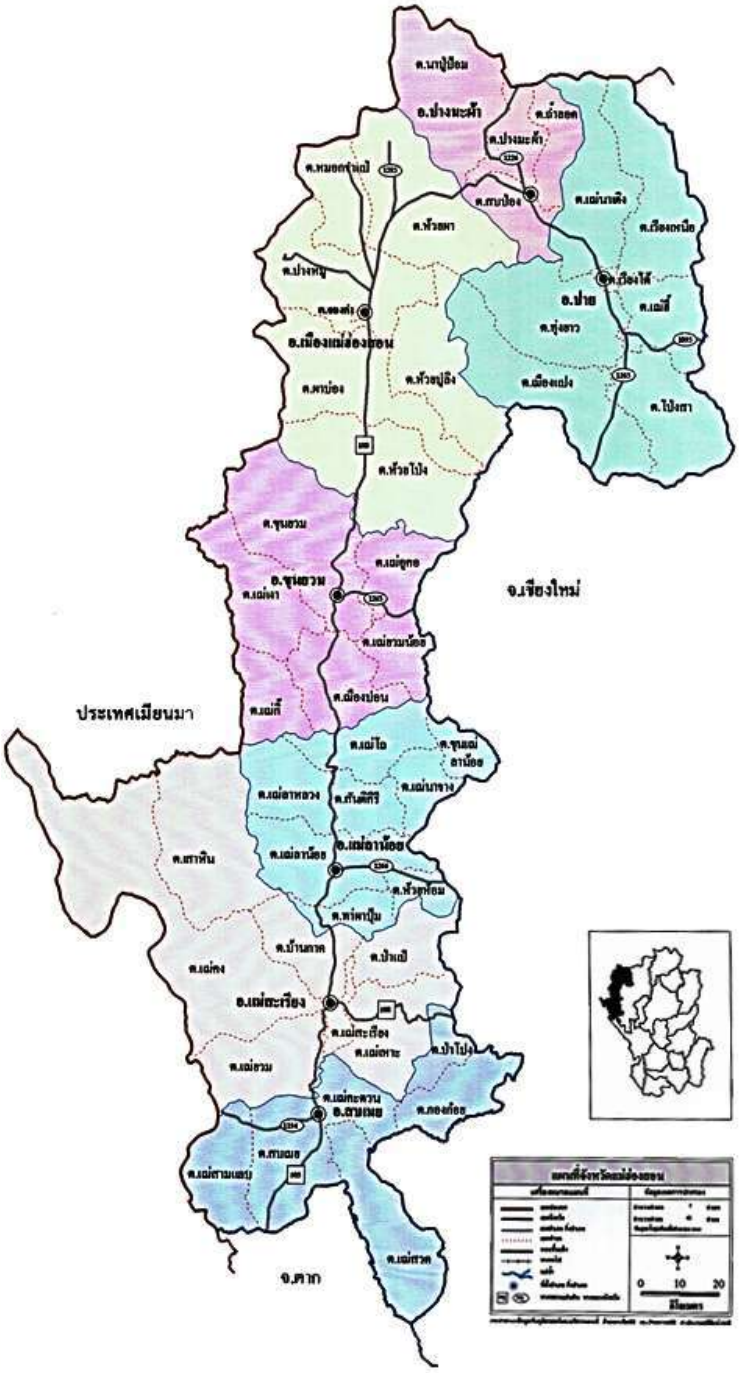
ฤดูหนาว ช่วงเดือนตุลาคม-กลางเดือนกุมภาพันธ์ ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และความกดอากาศสูงจากประเทศจีน ทำให้อากาศหนาวถึงหนาวจัด

ในปี พ.ศ. 2557 มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่ำสุด 20.51 องศาเซลเซียส และเฉลี่ยสูงสุด 33.32 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 20.51 องศาเซลเซียสในเดือนมกราคม อุณหภูมิสูงสุด 41.8 องศาเซลเซียสในเดือนเมษายน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่ำสุดร้อยละ 54.25 และเฉลี่ยสูงสุดร้อยละ 91.65 และมีฝนตกในช่วงเดือนเมษายน – พฤศจิกายน จำนวนวันที่ฝนตกรวมตลอดปี 124 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ประมาณ 1,026 มิลลิเมตร

5. การปกครอง

จังหวัดแม่ฮ่องสอน แบ่งเขตการปกครองท้องที่ เป็น 7 อำเภอ 45 ตำบล 415 หมู่บ้าน มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ จำนวนทั้งสิ้น 50 แห่ง ประกอบด้วย

- องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง
- เทศบาลเมือง 1 แห่ง
- เทศบาลตำบล 6 แห่ง
- องค์การบริหารส่วนตำบล 42 แห่ง

จากรายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน จังหวัด รายตำบล ของกรมการปกครอง ณ เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2558 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีประชากรทั้งสิ้น 248,990 คน เป็นชาย 127,215 คน เป็นหญิง 121,775 คน และมีจำนวนบ้านทั้งสิ้น 102,766 หลัง

จังหวัด/อำเภอ	พื้นที่(ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	ประชากร (คน)	จำนวนบ้าน (หลัง)
อ.เมืองแม่ฮ่องสอน	2,475.00	6*	68	53,971	24,500
อ.ขุนยวม	2,356.00	6	43	22,238	8,259
อ.ปางมะผ้า	1,069.02	4	38	19,057	7,369
อ.ปาย	2,244.70	7	62	31,198	14,569
อ.แม่ลาน้อย	1,457.00	8	69	35,660	11,335
อ.แม่สะเรียง	2,443.20	7	77	51,596	21,306
อ.สบเมย	1,177.00	6	58	35,270	15,428
จ.แม่ฮ่องสอน	13,221.92	44	415	248,990	102,766

* หมายเหตุ ไม่รวม ต.จองคำ อ.เมืองแม่ฮ่องสอน เนื่องจากอยู่ในเขตเทศบาลเมืองแม่ฮ่องสอน

6. ลักษณะทางสังคม

ประชากร / กลุ่มชาติพันธุ์

ประชากรในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำแนกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ คนไทยเชื้อสายไทใหญ่ เป็นประชากรส่วนใหญ่ของจังหวัด ชาวไทใหญ่อพยพมาจากรัฐฉาน ซึ่งเป็นบ้านเมืองเดิมในประเทศเมียนมา ชาวไทใหญ่เป็นกลุ่มประชากรผู้มีความโดดเด่นในทางปฏิบัติที่แสดงถึงความเลื่อมใส ศรัทธาในพระพุทธศาสนา และชาวไทยภูเขา จำแนกได้ 7 กลุ่มชาติพันธุ์ กะเหรี่ยง ลาหู่ หรือ มูเซอ ลีซู หรือ ลีซอ ลัวะ ม้ง จีนยูนนาน และ ปะโอ

ศาสนา

ศาสนิกชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 77.50 รองลงมา คือ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม นับถือผี และศาสนาอื่น ๆ

ภาษา

ชาวไทใหญ่ มีภาษาพูดเป็นของตนเองเรียกว่า “กำไต” เวลาพูดภาษาไตเรียกว่า “อุบไต” คล้ายคลึงกับภาษาไทย แต่เมื่อพูดต่อกันเป็นประโยคอาจฟังไม่รู้เรื่อง แต่หากแยกเป็นคำเดี่ยวๆ จะเข้าใจได้ง่าย ส่วนภาษาเขียน ตัวอักษรไต เรียกว่า “ลึกไต” มีใช้กันตั้งแต่สมัยโบราณ ลักษณะของตัวอักษรคล้ายตัวอักษรของมอญและเมียนมา ชาวกะเหรี่ยงและชาวจีนฮ่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง ส่วนชนเผ่าลาหู่ ลีซู ลัวะ ปัจจุบันมีภาษาพูด ส่วนภาษาเขียนนำอักษรอังกฤษมาใช้

7. ข้อมูลเศรษฐกิจจังหวัดแม่ฮ่องสอน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในปี พ.ศ. 2556 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดแม่ฮ่องสอน (Gross Provincial Product: GPP) ปี 2556 มูลค่าเพิ่ม ณ ราคาประจำปี มีมูลค่าเท่ากับ 10,401 ล้านบาท อยู่ในลำดับสุดท้ายของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 (เชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน และลำพูน) และของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ 17 จังหวัด และเป็นลำดับที่ 76 ของประเทศไทย 77 จังหวัด

ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita) เท่ากับ 50,924 บาทต่อคนต่อปี อยู่ในลำดับสุดท้ายของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 (เชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน และลำพูน) และของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือ 17 จังหวัด และเป็นลำดับที่ 76 ของประเทศ 77 จั งหวัด

สาขาการผลิตที่มีมูลค่าสูงสุด 3 อันดับแรก คือ สาขาเกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้ มีมูลค่า 2,816 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.1 สาขาการศึกษา มีมูลค่า 1,813 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 17.4 และสาขาการบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ มีมูลค่า 882 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.5

อัตราการขยายตัว ในปี 2556 ขยายตัวร้อยละ 9.9 จากที่ขยายตัวร้อยละ 9.7 ในปีก่อน เป็นผลมาจากการผลิตภาคเกษตร ขยายตัวร้อยละ 12.0 จากสาขาเกษตรกรรมฯ ซึ่งเป็นสาขาหลักของจังหวัด และภาคนอกเกษตร ขยายตัวร้อยละ 9.1 มาจากสาขาการขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม และสาขาตัวกลางทางการเงินร้อยละ 22.4 และ 21.3 ตามลำดับ

ปี พ.ศ.	ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (GPP per capita)
2546	5,397	25,031
2547	5,968	27,768
2548	6,223	29,055
2549	6,823	31,988
2550	7,198	33,895
2551	7,823	37,019
2552	8,116	38,616
2553	8,390	40,156
2554	8,629	41,597
2555	9,465	45,982
2556	10,401	50,924

ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว : เป็นการคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยการนำ GPP ในราคาประจำปีหารด้วยจำนวนประชากรในพื้นที่จังหวัด ค่าเฉลี่ยที่ได้นับเป็นตัวเลขที่แสดงศักยภาพในการผลิตของจังหวัด เฉลี่ยต่อประชากร 1 คน มิใช่ตัวเลขที่แสดงระดับรายได้ที่ประชาชนได้รับจากการประกอบอาชีพโดยตรง

ตารางผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) รายจังหวัด (17 จังหวัดภาคเหนือ) ปี พ.ศ.2556

ที่	จังหวัด	GPP ณ ราคาประจำปี (ล้านบาท)	เรียงลำดับ GPP จากมากไปหาน้อย	GPP per capita (บาท/คน/ปี)	เรียงลำดับ GPP per capita จากมากไปหาน้อย
1	เชียงใหม่	184,132	1	106,707	5
2	ลำปาง	64,105	8	86,417	9
3	อุตรดิตถ์	38,433	12	87,966	8
4	แม่ฮ่องสอน	10,401	17	50,924	17
5	เชียงราย	93,528	4	80,477	10
6	แพร่	27,442	15	64,355	15
7	ลำพูน	64,670	7	157,929	2
8	น่าน	25,929	16	57,901	16
9	พะเยา	33,369	13	80,303	11
10	นครสวรรค์	119,700	3	121,455	3
11	พิษณุโลก	92,422	5	102,060	7
12	กำแพงเพชร	125,814	2	159,906	1
13	อุทัยธานี	30,212	14	102,444	6
14	สุโขทัย	50,117	10	80,249	12
15	ตาก	40,136	11	77,819	14
16	พิจิตร	61,787	9	113,450	4
17	เพชรบูรณ์	73,435	6	79,061	13

ข้อมูลภาวการณ์คลัง

รายการ	หน่วย	ปีงบประมาณ พ.ศ.			
		2555	2556	2557	2558 (ต.ค.57-มิ.ย.58)
รายได้จัดเก็บ	ล้านบาท	200.602	247.318	246.718	195.147
รายได้นำส่งคลัง	ล้านบาท	133.157	151.079	145.864	120.740
การเบิกจ่ายภาพรวม	ล้านบาท	4,052.495	4,382.602	3,961.132	2,988.260
- งบรายจ่ายประจำ	ล้านบาท	2,955.388	3,005.706	3,009.252	1,734.649
- งบรายจ่ายลงทุน	ล้านบาท	1,097.107	1,376.896	951.880	1,253.611
ดุลเงินงบประมาณ	ล้านบาท	-3,919.338	-4,231.523	-3,815.268	-2,867.520

8. ทรัพยากรธรรมชาติ

8.1 ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดแม่ฮ่องสอน สำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2555 มีพื้นที่ป่ารวม 11,104.49 ตารางกิโลเมตรหรือ 6,940,305.44 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 86.89 แบ่งเป็น

ป่าสงวนแห่งชาติ โดยออกเป็นกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 จำนวน 9 ป่า พื้นที่ 10,353.11 ตารางกิโลเมตร หรือ 6,470,691 ไร่

อุทยานแห่งชาติ กำหนดโดยพระราช-กฤษฎีกาออกตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 จำนวน 4 แห่ง พื้นที่ 2,088.91 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,305,570 ไร่

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 (ปัจจุบัน พ.ศ.2535) จำนวน 6 แห่ง พื้นที่ 2,248.55 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,405,342 ไร่

ป่าสักนวมินทรราชินี

ป่าผสมผลัดใบที่มีไม้สักธรรมชาติขึ้นอยู่อุดมสมบูรณ์และหนาแน่นมากกว่า 100,000 ไร่ หรือ ประมาณ 497 ตารางกิโลเมตร บริเวณป่าลุ่มน้ำของ-ลุ่มน้ำปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นป่าสักที่มีความสมบูรณ์หนาแน่นและพื้นที่กว้างใหญ่ที่สุดในประเทศไทย โดยความหนาแน่นเฉลี่ยเฉพาะไม้สักจำนวน 20 ต้นต่อ 1 ไร่ และไม้สักขนาดใหญ่ที่มีขนาดความโนตั้งแต่ 500 เซนติเมตรขึ้นไป และมีความสูงมากถึง 50 เมตรจากโคนต้นถึงเรือนยอด กระจายอยู่ทั่วผืนป่าจำนวนมาก อีกทั้งไม้สักบางกลุ่มสามารถขึ้นได้บนพื้นที่สูงมากกว่า 1,300 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง โดยปกติไม้สักทั่วไปจะขึ้นได้ดีในระดับความสูงไม่เกิน 750 เมตรเท่านั้น ซึ่งนักวิชาการป่าไม้ไม่เคยพบที่ใดมาก่อน จึงเป็นความมหัศจรรย์ของธรรมชาติและป่าไม้ที่หาได้ยากยิ่ง

8.2 ทรัพยากรน้ำ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำปาย แม่น้ำยวม แม่น้ำแม่สะงา แม่น้ำลาง แม่น้ำของ แม่น้ำแม่สะมาด และแม่น้ำแม่สุริน ซึ่งแม่น้ำทุกสายไหลไปบรรจบกับแม่น้ำสาละวินในเขตประเทศเมียนมา แหล่งน้ำที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชาวแม่ฮ่องสอน มีแหล่งใหญ่ ได้แก่

แม่น้ำปาย ต้นน้ำอยู่บริเวณรอยต่อระหว่างทิวเขาถนนธงชัยและทิวเขาแดนลาวในเขตอำเภอปาย สายน้ำไหลเข้าสู่เขตอำเภอปาย ทางทิศใต้แล้วจึงหักเหไปทางทิศตะวันตก ผ่านอำเภอเมืองมีความยาว 135 กิโลเมตร มีปริมาณน้ำไหลเฉลี่ยตลอดปี 1,570 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีปริมาณน้ำสูงสุดที่เคยปรากฏ 877 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที ปริมาณน้ำน้อยสุดที่เคยปรากฏ 2.08 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

แม่น้ำยวม ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาทางตอนใต้ของช่องปากเกี๊ยะในอำเภอขุนยวมไหลผ่านอำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย มีความยาว 215 กิโลเมตร มีปริมาณน้ำเฉลี่ยตลอดปี 521 ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำสูงสุดที่เคยปรากฏ 772.7 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที และปริมาณน้ำน้อยที่สุดที่เคยปรากฏ 1.97 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

9. สาธารณูปโภค

9.1 การคมนาคม

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีการคมนาคมติดต่อได้โดยสะดวกและรวดเร็ว 2 ทาง คือ ทางบก และทางอากาศ

การคมนาคมทางบก ติดต่อระหว่างจังหวัด มี 5 เส้นทาง ได้แก่

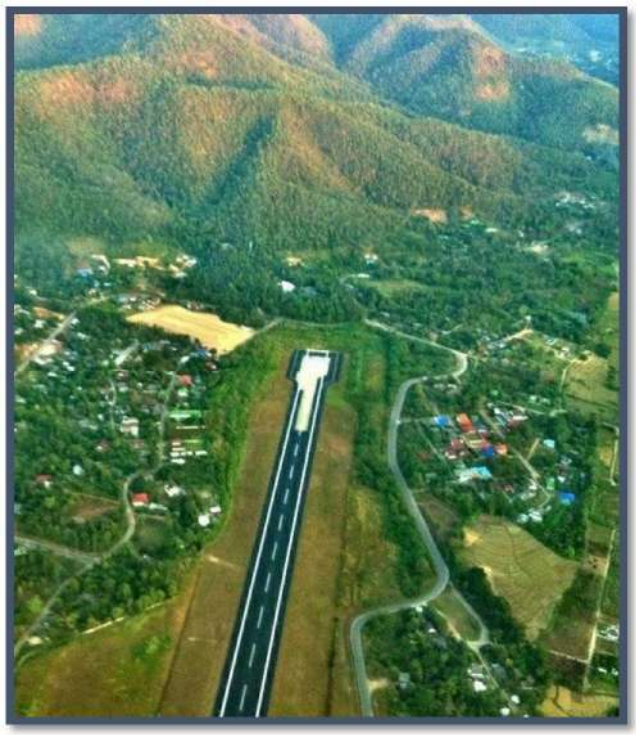
1. เส้นทางอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน - อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน - อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ – อำเภอเมืองเชียงใหม่ (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 108) ระยะทาง 354 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 8-9 ชั่วโมง มีรถโดยสารประจำทาง คือ รถเมล์และรถตู้ ให้บริการทุกวัน ๆ ละหลายเที่ยว

2. เส้นทางอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน – อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน – อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ – อำเภอเมืองเชียงใหม่ (ทางหลวงจังหวัด หมายเลข 1095) ระยะทาง 246 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5-6 ชั่วโมง มีรถโดยสารประจำทาง คือ รถเมล์และรถตู้ ให้บริการทุกวัน ๆ ละหลายเที่ยว

3. เส้นทางอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน - อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ ระยะทาง 90 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง

4. เส้นทางตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน – อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ระยะทาง 87 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 10 ชั่วโมง

5. เส้นทางอำเภอแม่สะเรียง – อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน – อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก – อำเภอแม่สอด - อำเภอเมืองตาก (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 105) ระยะทาง 394 กิโลเมตร ระยะเวลา 7 ชั่วโมง

การคมนาคมทางอากาศ

แม่ฮ่องสอน มีท่าอากาศยาน 2 แห่ง คือ (1) ท่าอากาศยานแม่ฮ่องสอน มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่-อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน-เชียงใหม่ ทุกวัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 40 นาที และ (2) ท่าอากาศยานปาย มีสายการบินพาณิชย์ให้บริการเที่ยวบินระหว่างเชียงใหม่-อำเภอปาย-เชียงใหม่ เฉพาะช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ใช้เวลาเดินทางประมาณ 30 นาที

9.2 การไฟฟ้า

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้กระแสไฟฟ้าจะระบบสายส่ง 115 KV ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (PEA) เป็นหลัก จากอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ผ่านอำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า เข้าสู่อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน และมีเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้าพลังน้ำของกรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน (พพ.) จำนวน 2 แห่ง คือ เขื่อนแม่สะงาและเขื่อนผาบ่อง เป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าสำรองและร่วมขนานจ่ายไฟฟ้าให้กับประชาชน และหากระบบสายส่ง 115 KV มีเหตุขัดข้อง ชำรุด หรือกรณีเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน จะมีโรงไฟฟ้าดีเซลและเซลล์แสงอาทิตย์ผาบ่องของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) เป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าสำรองในพื้นที่อีกแห่งหนึ่งด้วย

ระบบไฟฟ้าสายส่ง 115 KV จะเข้ามาที่สถานีควบคุมการจ่ายไฟฟ้า สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน จ่ายไฟฟ้าออกเป็นวงจรย่อยๆ มีอุปกรณ์ป้องกันและตัดตอนในแต่ละวงจร รวม 10 ชุด หากมีการขัดข้องในแต่ละวงจร วงจรไฟฟ้าที่เหลือจะยังมีไฟฟ้าใช้อยู่

จากจำนวนหมู่บ้านของจังหวัดแม่ฮ่องสอนทั้งหมด 416 หมู่บ้าน (รวมเขตเทศบาลตำบลจองคำ) มีสถิติการใช้ไฟฟ้าประมาณ 8-8.5 MW. คิดเป็นใช้ไฟฟ้าจะระบบเสา,สายติดมิเตอร์ไฟฟ้า จำนวน 297 หมู่บ้าน ประมาณ 64,000 ครัวเรือน ยังไม่มีไฟใช้ 119 หมู่บ้าน ประมาณ 15,000 ครัวเรือน ตำบลที่ทุกหมู่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้ 100% คือ ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง เนื่องจากสภาพเส้นทางคมนาคมไม่สะดวก ทุรกันดารมาก สำหรับหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแผนงานที่จะดำเนินการให้แล้วเสร็จครบ 100% โดยเร็ว ซึ่งได้ทำการสำรวจ ออกแบบ ประมาณการค่าใช้จ่ายที่จะต้องใช้ในการดำเนินการทั้งหมดเสร็จแล้ว และเข้าดำเนินการในหมู่บ้านที่มีความพร้อมก่อน เช่น มีสภาพเส้นทางคมนาคมที่สามารถเข้าไปปฏิบัติงาน สามารถเข้าไปให้บริการได้อย่างสะดวก พร้อมทั้งบำรุงรักษาได้ในทุกฤดูกาล เป็นต้น

ปัญหาของการขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้าให้กับหมู่บ้านที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้มีอุปสรรคด้านต่าง ๆ เช่น สภาพเส้นทางคมนาคมมีสภาพที่คับแคบ ขึ้นภูเขาสูงชัน ที่ตั้งหมู่บ้านอยู่ไกล จำนวนประชากรในหมู่บ้านมีไม่มาก ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนสูง บางหมู่บ้านตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ป่าหวงห้ามของทางราชการ

จากการที่จะมีการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (PEA) มีการบรรจุแผนงานด้านระบบไฟฟ้าเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจำหน่ายไฟฟ้าให้มีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อความต้องการในพื้นที่ รวมทั้งจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจบริเวณเขตชายแดนไว้ในแผนแม่บทขององค์กรอีกด้วย กล่าวคือจะมีการปรับปรุงและขยายเขตระบบไฟฟ้าไปยังด่านการค้าชายแดน บ้านห้วยต้นนุ่น หมู่ 4 ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม เป็นการเฉพาะ 1 วงจร เพื่อรองรับความต้องการไฟฟ้าของผู้ประกอบการธุรกิจที่จะเพิ่มมากขึ้น เพิ่มความมั่นคงและเชื่อถือได้ของระบบไฟฟ้าในพื้นที่ สร้างความเจริญและพัฒนาเศรษฐกิจสำคัญให้กับพื้นที่สำคัญตามจุดผ่านแดน ตอบสนองแผนการรองรับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ตามนโยบายของรัฐบาล

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพยากรณ์ความต้องการใช้ไฟฟ้าของประชาชนในจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพิ่มขึ้นประมาณ 1.5 MW ต่อปี

การเก็บข้อมูลของการจ่ายกระแสไฟฟ้าและความรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับระบบไฟฟ้า รวมทั้งยอดจำนวนรวมของการมีใช้ไฟฟ้าทั้งหมด (จำนวนผู้ใช้ไฟ) ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนนั้นไม่ได้แบ่งตามเขตการปกครองท้องที่เหมือนกับระบบงานของส่วนราชการ แต่จะแบ่งตามความรับผิดชอบด้านระบบไฟฟ้าเป็นหลัก อาทิเช่น

- อำเภอกัลยาณิวัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ 3 ตำบล 21 หมู่บ้าน อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอปาย

- ประชาชน หมู่ที่ 7 ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยอำเภอแม่สะเรียง

- ประชาชน หมู่ที่ 5 ตำบลห้วยปูลิง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยอำเภอกัลยาณิวัฒนา

- ประชาชน หมู่ที่1, 3, 8, 9, 11, 17 ตำบลแม่ศึก อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยอำเภอขุนยวม

- ประชาชนทุกหมู่บ้านใน ต.โป่งสา (หมู่ที่ 1-7) และหมู่ 7 ตำบลเวียงเหนือ อำเภอปาย อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตำบลป่าแป๋

- ประชาชนทุกหมู่บ้านในตำบลกองก๋อย (หมู่ที่ 1-9) อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาอำเภอฮอด

- ประชาชนในหมู่ที่ 4, 14 ตำบลแม่ศึก และหมู่ที่ 3, 5, 7, 8, 14 ตำบลปางหินฝน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในความรับผิดชอบของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคสาขาย่อยอำเภอแม่ลาน้อย

9.3 การประปา

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสำนักงานการประปาอยู่ในพื้นที่ จำนวน 2 สำนักงานประปา คือ

(1) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วยหน่วยบริการ จำนวน 2 แห่ง คือ แม่ข่ายแม่ฮ่องสอน และหน่วยบริการปางมะผ้า มีกำลังการผลิตรวม 490 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง แหล่งน้ำดิบจากแม่น้ำปาย อ่างเก็บน้ำแม่ฮ่องสอน และลำน้ำลาง ให้บริการในพื้นที่อำเภอเมืองและอำเภอปางมะผ้า (ตัวเมืองและพื้นที่ใกล้เคียง)

(2) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาแม่สะเรียง ประกอบด้วยหน่วยบริการ จำนวน 2 แห่ง คือ แม่ข่ายแม่สะเรียง และหน่วยบริการแม่ลาน้อย มีกำลังการผลิตรวม 330 ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง แหล่งน้ำดิบจากแม่น้ำยวม ให้บริการในพื้นที่อำเภอแม่สะเรียงและอำเภอแม่ลาน้อย (ตัวเมืองและพื้นที่ใกล้เคียง)

10. การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 (เชียงใหม่-แม่ฮ่องสอน) รับผิดชอบโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 8 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา แบ่งเป็น 2 เขต คือ เขต 1 รับผิดชอบพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และอำเภอขุนยวม และเขต 2 รับผิดชอบพื้นที่อำเภอแม่สะเรียง อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอสบเมย

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดูแลการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 แห่ง

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนและศูนย์การเรียนรู้ตำรวจตระเวนชายแดน ในเขตรับผิดชอบของกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 336 และ 337 จำนวน 13 แห่ง

การศึกษานอกระบบ โดยสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดแม่ฮ่องสอนให้บริการศึกษาในรูปแบบการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่องประเภททางไกล การศึกษาผู้ใหญ่สายอาชีพ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช. ทางไกล) ประกาศนียบัตรอาชีพ และการศึกษาเพื่อชุมชนบนพื้นที่สูง

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับอนุปริญญา จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยการอาชีพนวมินทราชินีแม่ฮ่องสอน วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง และวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน

สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 แห่ง ได้แก่ วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

11. การสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุข และ บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข

โรงพยาบาล จำนวน 7 แห่ง เป็นโรงพยาบาลทั่วไปขนาด 150 เตียง จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด 90 เตียง จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด 60 เตียง จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง จำนวน 4 แห่ง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จำนวน 71 แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ 7 อำเภอ

สถานบริการสาธารณสุขชุมชน (สสช.) เปิดบริการทั้งหมด 33 แห่ง

สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดของกรมควบคุมโรค มี ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อนำโดยแมลง ที่ 10.1 แม่ฮ่องสอน เป็นหน่วยงานระดับจังหวัด และมีหน่วยงานระดับอำเภอ คือ หน่วยควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยแมลง จำนวน 10 แห่ง มาลาเรียคลินิก จำนวน 15 แห่ง ศูนย์มาลาเรียชุมชน เป็นหน่วยบริการระดับชุมชนที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากกองทุนโลก (Global Fund) เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาโรคไข้มาลาเรียในพื้นที่ตามแนวชายแดนที่มีการแพร่เชื้อสูง มีการคมนาคมที่ยากลำบากและไม่มีสถานที่ตรวจรักษามาลาเรียด้วยกล้องจุลทรรศน์ ดำเนินการในพื้นที่ทุกอำเภอ รวมจำนวน 50 แห่ง ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคแนวชายแดน เป็นหน่วยบริการระดับชุมชนที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนระหว่างไทยกับเมียนมา ซึ่งได้รับความร่วมมือจากองค์กรต่างประเทศ คือ องค์กร ไอ อาร์ ซี (International Rescue Committee) โครงการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน (IOM) 13 แห่ง Project for Local Empowerment (PLE) 5 แห่ง และโครงการสาธารณสุขชายแดน NCCM 1 แห่ง

สถานบริการสาธารณสุขในสังกัดกรมการแพทย์ มี โรงพยาบาลธัญญารักษ์จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 แห่ง ขนาด 45 เตียง เปิดให้บริการบำบัดรักษาผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดทั้งในลักษณะการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยในและบำบัดในชุมชน

บุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานจริงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยไม่รวมลาศึกษาต่อและที่ปฏิบัติงานในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ในปี พ.ศ. 2557 เป็นดังนี้

สาขาวิชาชีพ	จำนวนขั้นต่ำตาม GIS (คน)	ขั้นต่ำตามความต้องการของจังหวัด (คน)	จำนวนผู้ปฏิบัติงานจริง (คน)	สัดส่วนต่อประชากรระดับจังหวัด
แพทย์	66	76	54	1 : 4,531
ทันตแพทย์	33	26	24	1 : 10,194
เภสัชกร	31	32	30	1 : 8,156
พยาบาลวิชาชีพ	453	570	371	1 : 659

สถิติสุขภาพ

สถิติสุขภาพจากสถานบริการสาธารณสุขของกระทรวงสาธารณสุข เป็นดังนี้

กลุ่มสาเหตุป่วยด้วยโรคที่สำคัญของผู้ป่วยนอก ได้แก่ โรคระบบหายใจ อาการ, อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่ไม่สามารถจำแนกโรคในกลุ่มอื่นได้ โรคระบบกล้ามเนื้อ รวมโครงร่าง และเนื้อยึดเสริม โรคระบบย่อยอาหาร รวมโรคในช่องปาก และโรคระบบไหลเวียนเลือด

กลุ่มสาเหตุป่วยด้วยโรคที่สำคัญของผู้ป่วยใน ได้แก่ อาการ,อาการแสดงและสิ่งผิดปกติที่พบได้จากการตรวจทางคลินิกและทางห้องปฏิบัติการที่มิได้ระบุไว้ที่อื่นใด โรคของผิวหนังและเนื้อเยื่อใต้ผิวหนัง โรคติดเชื้ออื่นๆ ของลำไส้ โรคความดันโลหิตสูง ความผิดปกติเกี่ยวกับต่อมไร้ท่อ โภชนาการและเมตะบอลิสัมอื่นๆ และโรคภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์ การเจ็บครรภ์ การคลอด ระยะหลังคลอด และภาวะอื่นๆ ทางสูติกรรมที่มิได้ระบุไว้ที่อื่น

การเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อที่เฝ้าระวังโรคทางระบาดวิทยาที่สำคัญ ได้แก่ โรคอุจจาระร่วง ไข้ไม่ทราบสาเหตุ อาหารเป็นพิษ โรคตาแดง และปอดบวม

12. การท่องเที่ยว “เที่ยว 7 อำเภอ มหัศจรรย์แม่ฮ่องสอน”

อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน วัดพระธาตุดอยกองมู วัดจองคำ-จองกลาง วัดหัวเวียง วัดพระนอน วัดก้ำก่อ วัดห้วยผา วิหารศาลเจ้าแม่กวนอิม อนุสาวรีย์พญาสิงหนาทราชา สวนสาธารณะหนองจองคำ ศูนย์บริการและพัฒนาลุ่มน้ำปายตามพระราชดำริ ศูนย์บริการและพัฒนาที่สูงปางตองตามพระราชดำริ ศูนย์ศิลปาชีพจังหวัดแม่ฮ่องสอน พระตำหนักปางตอง ศูนย์โครงการจัดหมู่บ้านรวมไทยตามพระราชดำริ-ปางอุ๋ง บ้านรักไทย (แม่ออ) อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-ผาเสื่อ น้ำตกผาเสื่อ น้ำตกซู่ซ่า น้ำตกแม่สะกึ๊ด ดอยสันฟ้า ดอยปุย สะพานซูตองเป้ ภูโคลนคันทรี่คลับ น้ำพุร้อนผาบ่อง หมู่บ้านกระเหรี่ยงคอยาว (บ้านห้วยเสือเฒ่า บ้านน้ำเพียงดิน และบ้านในสอย) ตลาดสายหยุด ร้านเฮ็ดกอเหลียว เดินป่าชมป่าสักนวมินทรราชินี ล่องแพยางแก่งน้ำของ-น้ำปาย ล่องแพไม้ไผ่บ้านทุ่งกองมู ขี่ช้างชมธรรมชาติบ้านห้วยต่อ ฯลฯ

อำเภอปาย วัดน้ำฮู วัดพระธาตุแม่เย็น วัดหลวง วัดกลาง วัดศรีดอนชัย วัดทุ่งโป่ง สะพานประวัติศาสตร์แม่น้ำปาย โป่งน้ำร้อนท่าปาย วัดพระธาตุแม่เย็น กองแลน หมู่บ้านสันติชล น้ำตกหมอแปง น้ำตกแม่เย็น อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง ล่องแก่งแม่น้ำปาย ถนนคนเดินปาย ฯลฯ

อำเภอปางมะผ้า ถ้ำลอด ถ้ำผีแมน ถ้ำน้ำบ่อผี ถ้ำผามอญ ถ้ำผาแดง ถ้ำปางคาม ถ้ำน้ำลาง จุดชมวิวดอยกิ่วลม ฯลฯ

อำเภอขุนยวม ทุ่งบัวตองดอยแม่อูคอ น้ำตกแม่สุรินทร์ วัดม่วยต่อ วัดต่อแพ อนุสรณ์สถานมิตรภาพไทย – ญี่ปุ่น ฯลฯ

อำเภอแม่ลาน้อย วนอุทยานถ้ำแก้วโกมล วัดแม่ปาง บ้านละว้าละอูบ บ้านกะเหรี่ยงห้วยห้อม โครงการหลวงแม่ลาน้อย ฯลฯ

อำเภอแม่สะเรียง พระธาตุ 4 จอม ได้แก่ วัดพระธาตุจอมทอง วัดพระธาตุจอมแจ้ง วัดพระธาตุจอมมอญ และวัดพระธาตุจอมกิตติ วัดศรีบุญเรือง วัดกิตติวงศ์ วัดจองสูง พิพิธภัณฑ์แม่สะเรียง อุทยานแห่งชาติสาละวิน ทุ่งบัวตองดอยแม่เหาะ น้ำตกแม่สวรรค์น้อย ล่องเรือชมแม่น้ำสาละวินบ้านแม่สามแลบ-บ้านท่าตาฝั่ง ฯลฯ

อำเภอสบเมย วัดผาผ่า อุทยานแห่งชาติแม่เงา ล่องเรือชมแม่น้ำสาละวินบ้านแม่สามแลบ-บ้านท่าตาฝั่ง ฯลฯ

ศักยภาพของจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1. ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ

ภาวะเศรษฐกิจ จังหวัดแม่ฮ่องสอนในปี 2557 เศรษฐกิจโดยรวมเพิ่มขึ้น **ด้านการผลิต** ภาคเกษตรกรรม เพิ่มขึ้น จากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยส่งผลให้ปริมาณผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น ภาคอุตสาหกรรม เพิ่มขึ้น จากการลงทุนเปิดโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างและการเพิ่มทุนของอุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม ภาคบริการ เพิ่มขึ้น ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวจีนและนิยมเดินทางด้วยตนเองโดยพักโฮมสเตย์และเกสต์เฮาส์ **ด้านการใช้จ่าย** เพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยการบริโภคภาคเอกชนได้รับผลจากนโยบายรถคันแรกในปีก่อนทำให้ปริมาณการจำหน่ายรถยนต์มีฐานสูง และการลดลงของการลงทุนธุรกิจใหม่และธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ในขณะที่การใช้จ่ายภาครัฐเพิ่มขึ้น จากการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนตามนโยบายเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินงบประมาณของจังหวัด **มูลค่าการค้าชายแดน** เพิ่มขึ้น จากสินค้าส่งออกประเภทเบียร์กระป๋อง น้ำมันเชื้อเพลิง กาแฟสำเร็จรูป และสินค้านำเข้าประเภทโค-กระบือมีชีวิต สินแร่ดีบุก และพริกแห้ง **ปริมาณสินเชื่อและเงินฝากรวม** ขยายตัวเพิ่มขึ้น จากการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรและสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ประกอบกับมีการออกผลิตภัณฑ์ด้านการเงินที่ให้ผลตอบแทนสูงเพื่อเป็นการจูงใจให้ลูกค้ามีการออมเพิ่มขึ้น การจ้างงาน เพิ่มขึ้น จากจำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม

เศรษฐกิจด้านอุปทาน (การผลิต) ขยายตัวร้อยละ 24.4 โดยด้านเกษตรกรรมมีปริมาณผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นเนื่องจากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยและมีการเปิดโรงงานอุตสาหกรรมการผลิตวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างและการเพิ่มทุนของอุตสาหกรรมการผลิตอาหารและเครื่องดื่มในด้านการบริการขยายตัวร้อยละ 25.1 ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวจีนและนิยมเดินทางด้วยตนเอง โดยพักโฮมสเตย์ และเกสต์เฮาส์

เครื่องชี้เศรษฐกิจด้านอุปทาน (Supply Side) (สัดส่วนต่อ GDP)	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ดัชนีเศรษฐกิจด้านอุปทาน (%yoy)	9.5	15.4	24.4
ดัชนีผลผลิตภาคการเกษตรกรรม (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน 25.8 %)	0.7	-4.8	18.0
ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน 16.3 %)	26.6	17.0	28.4
ดัชนีผลผลิตภาคบริการ (%yoy) (โครงสร้างสัดส่วน 57.9 %)	1.0	39.0	25.1

เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (การใช้จ่าย) เพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอลงเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาโดยการบริโภคภาคเอกชนได้รับผลจากนโยบายรถคันแรกในปีก่อน ทำให้ปริมาณการจำหน่ายรถยนต์มีฐานสูง และการลดลงของการลงทุนธุรกิจใหม่และธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

มูลค่าการค้าชายแดน เพิ่มขึ้นร้อยละ 191.4 จากสินค้าส่งออกประเภทเบียร์กระป๋อง สุราต่างประเทศ น้ำมันเชื้อเพลิง และสินค้านำเข้าประเภทโค-กระบือมีชีวิต สินแร่ดีบุกและพริกแห้ง

เครื่องชี้เศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (Demand Side)	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
ดัชนีเศรษฐกิจด้านอุปสงค์ (%yoy)	25.7	38.6	8.6
ดัชนีการบริโภคภาคเอกชน (%yoy)	15.8	7.5	1.4
ดัชนีการลงทุนภาคเอกชน (%yoy)	125.3	118.7	3.1
ดัชนีการใช้จ่ายภาครัฐ (%yoy)	-0.3	-0.4	14.8
ดัชนีการค้าชายแดน (%yoy)	-38.4	68.1	191.4

ด้านรายได้เกษตรกร เพิ่มขึ้นร้อยละ 29.3 ตามราคาผลผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัด เช่น กระเทียม และถั่วเหลือง เป็นต้น

ด้านการเงิน ขยายตัวโดยปริมาณสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้น จากการให้สินเชื่อของธนาคารเฉพาะกิจ โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อการเกษตร และการขยายตัวสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์สำหรับปริมาณเงินฝากรวมเพิ่มขึ้นจากการออกผลิตภัณฑ์ด้านการเงินที่ให้ผลตอบแทนสูงเพื่อเป็นการจูงใจให้ลูกค้ามีการออมเพิ่มขึ้น

เครื่องชี้ด้านรายได้เกษตรกรและด้านการเงิน	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557E
ดัชนีรายได้เกษตรกร (%yoy)	-22.6	4.7	29.3
ปริมาณเงินฝากรวม (%yoy)	10.3	15.2	12.8
ปริมาณสินเชื่อรวม (%yoy)	20.7	15.4	18.1

เสถียรภาพเศรษฐกิจ **อัตราเงินเฟ้อ** เพิ่มขึ้น จากการสูงขึ้นของดัชนีราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ประเภทอาหารสำเร็จรูป ไข่ และผลิตภัณฑ์จากนม เนื้อสัตว์ เป็ด ไก่ และสัตว์น้ำ เครื่องประกอบอาหาร ข้าวแป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง ผักและผลไม้ เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ และดัชนีราคาหมวดอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาหารและเครื่องดื่ม ประเภทยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ การขนส่งและการสื่อสาร เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า การบันเทิง การอ่าน การศึกษาและศาสนาสำหรับ **การจ้างงาน** เพิ่มขึ้น จากจำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม

เครื่องชี้เสถียรภาพเศรษฐกิจ	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557E
อัตราเงินเฟ้อ (Inflation Rate) (%yoy)	1.0	3.9	3.4
จำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคม (%yoy)	15.1	6.7	10.9

ด้านการคลัง การเบิกจ่ายเงินงบประมาณรวมในปี พ.ศ.2557 เพิ่มขึ้นโดยมาจากการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุน เนื่องจากนโยบายเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณของจังหวัดทำให้ส่วนราชการเร่งดำเนินงาน และเบิกจ่ายเพิ่มมากขึ้น

เครื่องชี้ภาคการคลัง	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
รายได้จัดเก็บ (ล้านบาท)	213.0	206.2	200.6	247.3	246.7
(%yoy)	52.6	-3.2	-2.7	23.3	-0.2
ความแตกต่างเทียบประมาณการ (ล้านบาท)	86.1	30.6	36.5	94.3	45.5
ร้อยละความแตกต่างเทียบกับประมาณการ (%)	67.8	17.4	22.3	61.7	22.6
รายได้นำส่งคลัง (ล้านบาท)	132.5	145.6	133.2	151.1	145.9
(%yoy)	10.7	9.8	-8.5	13.5	-3.5
รายจ่ายรวม (ล้านบาท)	3,490.9	3,867.4	3,716.7	3,725.0	3,961.1
(%yoy)	-2.9	10.8	-3.9	0.2	6.3
ดุลเงินงบประมาณ (ล้านบาท)	-3,358.4	-3,721.8	-3,583.5	-3,573.9	-3,815.3

หมายเหตุ ข้อมูลรายงานเศรษฐกิจประจำปี พ.ศ. 2557 ข้อมูลเครื่องชี้เศรษฐกิจในรายงานไตรมาสที่ 4 เป็นตัวเลขประมาณการ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของสถานการณ์ด้านความยากจนและคุณภาพชีวิตของประชากรจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ประชากรของจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีรายได้เฉลี่ยและคุณภาพชีวิตต่ำกว่าประชากรในภาคเหนือและทั้งประเทศ และมีสัดส่วนจำนวนผู้ยากจนมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดอื่นๆ เนื่องจากมีพื้นที่กันดาร และ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่อนุรักษ์ตาม

กฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี รวมทั้งประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวไทยภูเขาซึ่งอาศัยอยู่บนพื้นที่สูงที่เป็นพื้นที่อนุรักษ์ดังกล่าวถึงครึ่งหนึ่งของประชากรทั้งหมด จึงมีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ เช่น เรื่องที่ดินทำกิน การศึกษา สาธารณสุข ฯลฯ ทำให้การบริการของรัฐไม่สามารถเข้าถึงได้โดยเร็วและมีประสิทธิภาพ และขาดความรู้ที่จะใช้ในการประกอบอาชีพ จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ปี 2554 ที่จัดทำโดย สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 42,037 ครัวเรือน จาก 435 หมู่บ้าน 48 ตำบล 7 อำเภอ พบว่า ในภาพรวมของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตบรรลุเป้าหมาย จปฐ. จำนวน 11 ตัวชี้วัด และยังไม่บรรลุเป้าหมาย 31 ตัวชี้วัด ซึ่งตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมาย คือ ปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขจากประชาชนเอง ครัวเรือน หมู่บ้าน/ชุมชน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ โดยมีสรุปข้อมูลสำคัญ ดังนี้ จำนวนครัวเรือน 42,037 ครัวเรือน จำนวนคนหรือสมาชิก รวม 149,520 คน ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำไร่ นับถือศาสนาพุทธ ระดับการศึกษา สูงสุด ใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ (1) ป.4–6 (2) ต่ำกว่า ป.4 และ (3) ม.1-3 ครัวเรือนที่มีน้ำดื่มเพียงพอ 40,777 ครัวเรือน ครัวเรือนที่มีน้ำใช้เพียงพอ 40,730 ครัวเรือน เด็กที่ได้เรียนต่อ ม.4 จำนวน 228 คน คนอายุ 15-60 ปี ไม่มีอาชีพและรายได้ 4,714 คน จำนวนคนที่อ่านเขียนภาษาไทยไม่ได้ 15,341 คน จำนวนคนพิการ 2,129 คน จำนวนคนที่มีรายได้ต่ำกว่า 23,000 บาทต่อคนต่อปี 13,926 ครัวเรือน รายได้เฉลี่ย 13,071.38 บาทต่อคนต่อปี รายรับจากบัญชีครัวเรือน 4,809.49 บาทต่อคนต่อปี รายจ่ายจากบัญชีครัวเรือน 24,274.02 บาทต่อคนต่อปี หนี้สินจากบัญชีครัวเรือน 3,007.68 บาทต่อคนต่อปี และเงินออมจากบัญชีครัวเรือน 1,290.66 บาทต่อคนต่อปี

2. ศักยภาพด้านการเกษตร

การเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจ

ข้าวนาปี เนื้อที่เพาะปลูกรวมทั้งจังหวัด 173,679 ไร่ เพิ่มขึ้น จากปีที่แล้ว 29,292 ไร่ หรือร้อยละ 20.29 ผลผลิตรวมทั้งจังหวัด 73,092 ตันข้าวเปลือก เพิ่มขึ้น จากปีที่แล้ว 6,299 ตันข้าวเปลือก หรือร้อยละ 9.43 ผลผลิตต่อไร่ทั้งจังหวัด 427 กิโลกรัม ลดลงจากปีที่แล้ว 42 กิโลกรัม หรือ ร้อยละ 8.96 เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นการปีที่แล้ว เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะเป็นพื้นที่สูงบนภูเขา ในปีที่ผ่านมาหลายอำเภอประสบกับปัญหาน้ำหลากและลำน้ำเปลี่ยนทิศทางพัดพาตะกอนดิน หิน ทราย ทำให้เกษตรกรไม่สามารถทำการเพาะปลูกพืชได้มีการปรับพื้นที่เพื่อให้สามารถทำการเพาะปลูกได้ ประกอบกับมีการปลูกข้าวไร่เพิ่มมากขึ้น **ยางพารา** เนื้อที่ยืนต้นเพิ่มขึ้น เพราะเกษตรกรปลูกยางพาราเพิ่มขึ้นในพื้นที่ว่างเปล่าในจังหวัดมีการขายเนื้อที่ปลูกยางพาราและมีการสนับสนุนของภาครัฐ ผลผลิตต่อไร่ลดลงเพราะขาดน้ำทำให้ผลผลิตต่ำ **กระเทียม** เนื้อที่ปลูกลดลง ราคากระเทียมไม่ดี มีต้นทุนสูง เกษตรกรจึงหันไป

ปลูกยางพาราทดแทน (พื้นที่ดอย) ผลผลิตเพิ่ม เพราะอากาศดี อุณหภูมิเหมาะสม ทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้นเล็กน้อย **หอมแดง** เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว เนื่องจากมีการนำพันธุ์หอมแขกเข้ามาปลูก ทำให้เกษตรกรทดลองปลูก จึงส่งผลให้เนื้อที่เพาะปลูกปี2556/57 เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว และโดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะปลูกไว้เพื่อบริโภคเท่านั้น ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว เนื่องจากสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวย **ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์** เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาจูงใจและได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากเอกชน ผลผลิตต่อไร่ลดลงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นพื้นที่ภูเขา ลาดชัน **ถั่วเหลือง** รุ่นที่ 1 เนื้อที่เพาะปลูกเพิ่มขึ้น เนื่องจากราคาดี ผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการดูแลดี รุ่นที่ 2 เนื้อที่เพาะปลูก ลดลง เนื่องจากน้ำไม่เพียงพอผลผลิตต่อไร่ เพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากมีการดูแลดี

สรุปข้อมูลพืชเศรษฐกิจ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปีเพาะปลูก 2555/56 กับ ปีเพาะปลูก 2556/57

ชนิดพืช	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)		เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)		ผลผลิต (ตัน)		ผลผลิตต่อไร ณ ความชื้น 15% (กก.)			
	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2555/56	ปี 2556/57	ปี 2555/56		ปี 2556/57	
							ปลูก	เก็บ	ปลูก	เก็บ
ข้าวนาปี	144,387	173,679	142,387	171,349	66,793	73,092	463	469	421	427
ยางพารา	1,244	2,063	30	418	5	49	167	117	-	-
กระเทียม	21,735	19,282	21,588	19,128	20,127.0	18,857.8	926	932	987	986
หอมแดง	648	839	623	838	1,068	1,427.98	1,648	1,714	1,702	1,704
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	53,279	74,013	53,011	73,452	33,836	46,193	635	638	624	629
ถั่วเหลือง	42,836	49,143	42,571	48,046	13,572	16,696	615	619	643	652

หมายเหตุ : กระเทียม หอมแดง และยางพารา เป็นข้อมูลเปรียบเทียบในปีเพาะปลูก 2556 และ 2557

การเลี้ยงสัตว์

สภาพโดยทั่วไปของการเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ส่วนใหญ่เลี้ยงไว้เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือนและใช้แรงงานเท่านั้น เหลือจากการบริโภคจึงจำหน่าย ลักษณะการเลี้ยงพึ่งพาอาหารตามธรรมชาติเป็นหลัก ถึงแม้ส่วนราชการจะส่งเสริมให้เลี้ยงเพื่อจำหน่ายก็ตาม แต่เนื่องจากจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีข้อจำกัดของสภาพพื้นที่และการคมนาคมขนส่งที่ยังไม่เอื้ออำนวย

จากข้อมูลจำนวนสัตว์เลี้ยงของจังหวัดแม่ฮ่องสอนปี พ.ศ.2555 พบว่า มีการเลี้ยงไก่มากที่สุด รองลงมาคือ สุกร โคเนื้อ กระบือ เป็ด แพะ และแกะ ตามลำดับ

อำเภอ	จำนวนสัตว์เลี้ยงของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี พ.ศ. 2555 (ตัว)							
	โคเนื้อ	กระบือ	สุกร	เป็ด	ไก่	แกะ	แพะ	สัตว์อื่นๆ
เมืองแม่ฮ่องสอน	983	1,056	1,768	112	34,651	0	6	61
ขุนยวม	1,565	1,099	1,750	159	8,618	11	64	6
ปาย	8,720	3,579	7,417	1,617	68,425	44	189	273
แม่สะเรียง	5,985	2,669	6,936	1,278	78,401	0	476	99
แม่ลาน้อย	5,136	1,459	4,956	610	36,717	0	186	1
สบเมย	3,938	2,085	5,373	0	42,888	0	30	0
ปางมะผ้า	3,757	1,397	5,817	533	19,060	0	0	0
รวม	**30,085**	**13,344**	**34,017**	**4,309**	**288,760**	**75**	**951**	**399**

+

การเกษตรและการใช้สารเคมี

ในส่วนของสถานการณ์ด้านการเกษตรและการใช้สารเคมี พบว่าเนื่องจากพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขาสูงชัน เกษตรกรจึงนิยมปลูกกะหล่ำปลี และมีการเพาะปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์เป็นจำนวนมาก ทำให้มีการบุกรุกป่าเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมปลูกพืชที่มีศักยภาพในทางเศรษฐกิจ และช่วยฟื้นฟู ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้บนที่สูงและภูเขาแทน จึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรและผู้สนใจเข้าร่วมโครงการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นระบบวนเกษตรเพื่อทดแทนการปลูกกะหล่ำปลี ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ได้แก่ กาแฟอาราบิก้า มะคาเดเมีย อะโวคาโด้ หมาก ลูกเหนียง ไผ่ มะขามเปรี้ยวฝักใหญ่ หวาย ถั่วเหลือง ถั่วลิสง พริกกะเหรี่ยง กระเทียม และการเพาะเห็ดชนิดต่างๆ เพื่อลดพื้นที่ปลูกกะหล่ำปลี และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศ ลดการบุกรุกป่า การทำไร่เลื่อนลอย สร้างรายได้ที่มั่นคงให้แก่เกษตรกร และสามารถ อยู่ร่วมกับป่าได้อย่างยั่งยืน

จากการวิเคราะห์สถานการณ์การใช้สารเคมีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เกษตรกรยังคงมีการใช้สารเคมีทางการเกษตรอยู่ ชนิดที่ใช้กันมากก็คือ ปุ๋ย ยากำจัดวัชพืช และฮอร์โมนต่างๆ นอกจากนี้บริษัทผลิตสารเคมีการเกษตรยังมีการโฆษณาและสร้างแรงจูงใจดี ขณะที่ญาติและเพื่อนบ้านในชุมชนก็ยังมีอิทธิพลต่อการใช้สารพิษทางการเกษตรอยู่มาก และยังไม่เปลี่ยนมาใช้สารอินทรีย์ เนื่องจากการใช้สารอินทรีย์กำจัดศัตรูพืชกับพืชผลทางการเกษตรเห็นผลช้า การผลิตสารอินทรีย์กำจัดศัตรูพืชต้องใช้เวลานาน เกษตรกรไม่มีความรู้ในการผลิตสารอินทรีย์กำจัดศัตรูพืช สารอินทรีย์กำจัดศัตรูพืชหาซื้อได้ยาก และเกษตรกรต้องใช้เวลาในการพ่นยาสารอินทรีย์บ่อยเมื่อเทียบกับการใช้สารเคมี

อย่างไรก็ดี เนื่องจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในจังหวัดรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรปลอดภัยไร้สารเคมีอยู่เสมอ จึงมีเกษตรกรอีกกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้และตระหนักถึงอันตรายของการใช้สารเคมีการเกษตร ทำให้เกษตรกรมีวิธีการเก็บสารพิษทางการเกษตรและภาชนะที่เหลือจากการใช้ได้อย่างถูกต้อง และแนวโน้มการใช้สารเคมีในจังหวัด ในอนาคตจะลดลงเนื่องจากเกษตรกรตระหนักถึงอันตรายที่เกิดขึ้น นอกจากนั้นแผนพัฒนาจังหวัดในด้านเกษตรปลอดภัยน่าจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เกษตรกรเลิกใช้สารเคมีการเกษตรกันมากขึ้น ดังนั้นจึงควรต้องรณรงค์ให้เกษตรกร ตระหนักถึงอันตรายด้านต่างๆ ของสารเคมีในการเกษตรให้มากขึ้น

สำหรับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ (Zoning) ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของประเทศ เพื่อเตรียมความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนรองรับการแข่งขัน และการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด เนื่องจากพื้นที่ประมาณครึ่งหนึ่งของประเทศเป็นพื้นที่เกษตรกรรม และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีประกาศเขตเหมาะสมต่อการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมง โดยการปรับสมดุล Demand Supply ของสินค้าเกษตรในแต่ละพื้นที่ โดยยึดพื้นที่ในประกาศเขตเหมาะสมในการปลูกพืช ปศุสัตว์ และประมง ซึ่งอาศัยข้อมูลทางวิชาการ ศักยภาพ กายภาพในพื้นที่ เกี่ยวกับภูมิอากาศ ดิน น้ำ ความชื้น แสงแดด สภาพแวดล้อมด้านต่างๆ รวมทั้งวิเคราะห์ร่วมกับความต้องการของตลาด เพื่อหาความเหมาะสมของการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ ทำให้เกิดประสิทธิภาพ ในการผลิตสูง และป้องกันปัญหาผลผลิตล้นตลาด ราคาตกต่ำจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีนโยบายการบริหารจัดการพื้นที่เกษตร (Zoning) จังหวัดแม่ฮ่องสอน คือ การจัดเขตพื้นที่ Zoning ด้านการเกษตร โดยใช้ระดับความสูงของพื้นที่จากระดับน้ำทะเล เพื่อกำหนดกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และสภาพภูมิอากาศ และ การเน้นพืชและสินค้าเกษตรที่สามารถแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า และการบริหารจัดการ ทั้งภายในและต่างประเทศ การกำหนดกิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ให้ใช้ข้อมูลทางวิชาการ เช่น ระดับความสูงของพื้นที่ สภาพภูมิอากาศ แหล่งน้ำ ประกอบกับข้อมูลต้นทุนการผลิต เพื่อให้สามารถทำการเกษตรให้ได้ผลผลิตสูง โดยใช้ต้นทุนต่ำ ราคาสูง และสามารถแข่งขันกับพื้นที่อื่นได้ เพราะจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีต้นทุนในการขนส่งสูง เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่บนพื้นที่สูง โดยในพื้นที่ที่สูงกว่า 800 เมตรจากระดับน้ำทะเล ให้พิจารณาพันธุ์พืชที่ควรส่งเสริมการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น อโวกาโด มะคาเดเมีย ลูกเนียง กาแฟ เห็ดหอม เป็นต้น ส่วนพื้นที่ที่ต่ำกว่า 800 เมตรจากระดับน้ำทะเล ให้พิจารณากิจกรรมการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เช่น ส่งเสริมอาชีพด้านประมง การเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะไก่แม่ฮ่องสอน และการเพาะปลูกพืชต่างๆ เช่น ไผ่ หมาก ถั่วเหลือง เห็ดนางฟ้า – นางรม พริกกะเหรี่ยง งา กระเทียมสำหรับใช้ทำพันธุ์ ไม้ดอกไม้ประดับ และมะขามเปรี้ยวฝักโต

3. ศักยภาพด้านอุตสาหกรรม

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการ (สะสม) ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2558 จำนวนทั้งสิ้น 115 โรงงาน เงินลงทุนรวม 985.378 ล้านบาท และมีจำนวนคนงาน 920 คน โดยจำแนกออกเป็นจำพวกโรงงานตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 รายละเอียดดังตาราง

จำพวกที่	จำนวนโรงงาน (โรงงาน)	จำนวนเงินทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)
1	24	3.825	33
2	30	90.472	190
3	61	891.081	697
รวม	**115**	**985.378**	**920**

สาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 3 อันดับแรกของจังหวัด ได้แก่

1. อุตสาหกรรมอื่น ๆ ประกอบด้วย การผลิต ส่ง หรือจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า เป็นหลัก เช่น ผลิตพลังงานไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ โม่ บด ย่อยหิน และการบรรจุก๊าซหุงต้ม ตามลำดับ ปัจจุบัน มีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 16 โรงงาน เงินลงทุน 617.154 ล้านบาท คนงาน 147 คน

2. อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ ประกอบด้วย การผลิตเกี่ยวกับไม้ เป็นหลัก เช่น เลื่อยไม้ เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ แปรรูปไม้ ทำวงกบประตูหน้าต่าง และทำเครื่องเรือนจากไม้ ตามลำดับ ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 8 โรงงาน เงินลงทุน 112.880 ล้านบาท คนงาน 263 คน

3. อุตสาหกรรมขนส่ง ประกอบด้วย การผลิต-ซ่อมรถยนต์ เป็นหลัก เช่น ซ่อมแซมรถยนต์ เป็นต้น รองลงมาได้แก่ ซ่อมเครื่องยนต์รถยนต์และรถจักรยานยนต์ เคาะพ่นสีรถยนต์ ตามลำดับ ปัจจุบันมีจำนวนโรงงานทั้งสิ้น 18 โรงงาน เงินลงทุน 99.529 ล้านบาท คนงาน 93 คน

4. ศักยภาพด้านการท่องเที่ยวและบริการ

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย กระจายอยู่ทุกอำเภอ และมีชื่อเสียง มีทุนทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา และความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่โดดเด่น มีเอกลักษณ์และได้รับอนุรักษ์สืบสานอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ ยังมีโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจำนวนมากและเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญของจังหวัด ซึ่งนักท่องเที่ยวได้ให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง นอกจากได้เที่ยวชมความสวยงามแล้ว ยังมีการเรียนรู้แนวพระราชดำริต่าง ๆ ที่พระองค์ท่านได้พระราชทานให้พสกนิกรชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จึงจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาและอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความประทับแก่นักท่องเที่ยว และสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่

จากข้อมูลจำนวนผู้มาเยือนและรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในปี พ.ศ. 2555 มีจำนวนผู้มาเยือน จำนวน 533,008 คน มีรายได้ 2,619.99 ล้านบาท ซึ่งลดลงจากปี พ.ศ. 2554

ข้อมูล	หน่วย	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556	ปี 2557
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	คน	768,228	492,130	686,438	677,271	533,008	748,827	766,546
จำนวนรายได้จากการท่องเที่ยว	ล้านบาท	2,103.97	2,435.19	3,246.74	3,251.09	3,619.99	3,332.49	3,438.05

5. ศักยภาพด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ ถึงแม้ว่าทุกภาคส่วนได้ร่วมกันบูรณาการ แต่ก็ยังปรากฏมีลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และบุกรุกพื้นที่เพื่อทำการเกษตรกรรม ทำให้พื้นที่ป่าไม้ลดลง สืบเนื่องจากสภาพภูมิประเทศ และการเจริญเติบโตของชุมชน และจากข้อมูลของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ในปี พ.ศ. 2555 ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2554 – 27 สิงหาคม 2555 พบพื้นที่ป่าถูกบุกรุก จำนวน 1,238 ไร่ 1 งาน 98 ตารางวา นอกจากนี้ยังพบว่า ปัญหาการเกิดไฟป่าหมอกควันในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2555 ได้มีการบันทึกข้อมูลจำนวนครั้งที่เกิดไฟป่าในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 384 ครั้ง พื้นที่เสียหาย จำนวน 2,396 ไร่ มีจำนวนวันที่ PM10 เกินมาตรฐาน ในเดือนกุมภาพันธ์ จำนวน 4 วัน

เดือนมีนาคม จำนวน 25 วัน และเดือนเมษายน จำนวน 4 วัน รวมจำนวน 33 วัน ซึ่งปัญหาหมอกควันไฟป่าเป็นปัญหาที่สำคัญของจังหวัดแม่ฮ่องสอน เนื่องจากมีผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนโดยตรง การท่องเที่ยว การคมนาคมโดยเฉพาะทางอากาศ และภาพลักษณ์ของจังหวัด รวมทั้งต่อกลุ่มจังหวัดและประเทศด้วย จนส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของชาวจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้ ปัญหาหมอกควันไฟป่า มีสาเหตุเกิดจากการเผาป่าเพื่อทำไร่เลื่อนลอย เผาเพื่อกำจัดวัชพืช เป็นการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกโดยปราศจากการควบคุม การหาของป่า รวมถึงหมอกควันไฟป่าที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน

6. ศักยภาพด้านความมั่นคง

6.1 มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีอาณาเขตติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระยะทางทั้งหมด 483 กิโลเมตร เป็นพื้นดิน ยาวประมาณ 326 กิโลเมตร และเป็นทางน้ำ ยาวประมาณ 157 กิโลเมตร แบ่งเป็นแนวลำน้ำสาละวิน 127 กิโลเมตร แนวลำน้ำยวม 30 กิโลเมตร มีช่องทางธรรมชาติเข้าออกกับประเทศเมียนมา ช่องทางทางบก 29 ช่องทาง ช่องทางทางน้ำ 9 ท่าข้าม ซึ่งทุกอำเภอของจังหวัดแม่ฮ่องสอนจะมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศเมียนมา ดังนี้

- อำเภอปายและอำเภอปางมะผ้า ติดต่อกับ รัฐฉาน
- อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน ติดต่อกับ รัฐฉาน, รัฐคะยา
- อำเภอขุนยวมและอำเภอแม่ลาน้อย ติดต่อกับ รัฐคะยา
- อำเภอแม่สะเรียงและอำเภอสบเมย ติดต่อกับ รัฐกะเหรี่ยง

6.2 มีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน 5 ช่องทาง ได้แก่

1) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านห้วยผึ้ง อยู่ในเขตพื้นที่บ้านห้วยผึ้ง หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยผา อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

2) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านน้ำเพียงดิน อยู่ในเขตพื้นที่บ้านห้วยเดื่อ หมู่ที่ 3 ตำบลผาบ่อง อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

3) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านห้วยต้นนุ่น อยู่ในเขตพื้นที่บ้านห้วยต้นนุ่น หมู่ที่ 4 ตำบลแม่เงา อำเภอขุนยวม

4) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านเสาหิน อยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านเสาหิน หมู่ที่ 1 ตำบลเสาหิน อำเภอแม่สะเรียง

5) จุดผ่อนปรนการค้าชายแดนช่องทางบ้านแม่สามแลบ อยู่ในเขตพื้นที่บ้านแม่สามแลบ หมู่ที่ 1 อำเภอสบเมย

6.3 มีพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้หนีภัยการสู้รบจากประเทศเมียนมา

จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีพื้นที่พักพิงชั่วคราวผู้หนีภัยการสู้รบ จำนวน 4 แห่ง มีผู้หนีภัยการสู้รบ จำนวน 37,513 คน ได้แก่

1) พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านใหม่ในสอย ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านในสอย หมู่ที่ 4 ตำบลปางหมู อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน มีผู้หนีภัยการสู้รบ จำนวน 12,045 คน

2) พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่สุริน ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านห้วยฟาน หมู่ที่ 5 ตำบลขุนยวม อำเภอขุนยวม มีผู้หนีภัยการสู้รบ จำนวน 1,853 คน

3) พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ลามาหลวง ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านแม่ลามาหลวง หมู่ที่ 7 ตำบลสบเมย อำเภอสบเมย มีผู้หนีภัยการสู้รบ จำนวน 11,211 คน และ

4) พื้นที่พักพิงชั่วคราวฯ บ้านแม่ละอูน ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่หมู่บ้านแม่ต่อละ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่สามแลบ อำเภอสบเมย มีผู้หนีภัยการสู้รบ จำนวน 12,404 คน

(หมายเหตุ : ข้อมูล ณ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ – 25 มีนาคม 2555)

6.4 มีการเคลื่อนไหวของกองกำลังติดอาวุธตามแนวชายแดน

ตามแนวชายแดนของจังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการเคลื่อนไหวของกองกำลังติดอาวุธชนกลุ่มน้อย ที่สวามิภักดิ์ต่อรัฐบาลเมียนมา และต่อต้านรัฐบาลเมียนมา ดังนี้

กลุ่มสวามิภักดิ์รัฐบาล	กลุ่มต่อต้านรัฐบาล	เคลื่อนไหวอยู่ตามแนวเขตอำเภอ
KNPLF, KNSA, SSS	KNPP, WNA, SSA, PNLA, KNA	เมืองแม่ฮ่องสอน
UWSA, SSS	SSA	ปาย, ปางมะผ้า
KNPLF	KNPP	ขุนยวม, แม่ลาน้อย
-	KNU,ABSDF	แม่สะเรียง, สบเมย

6.5 สถานการณ์ยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1) ยังปรากฏข่าวสารการลำเลียงยาเสพติดจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาพักรอการนำเข้า บริเวณชายแดนด้านอำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และอำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน

2) ยังมีการลักลอบปลูกพืชเสพติด ประเภทฝิ่นและกัญชา ในเขตพื้นที่อำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอแม่ลาน้อย

3) ขบวนการลำเลียงยาเสพติดเปลี่ยนรูปแบบการนำเข้ายาเสพติดจากครั้งละจำนวนมากเป็นการลำเลียงจำนวนที่น้อยลงแต่กระจายไปหลายเส้นทาง และกลุ่มเครือข่ายชนเผ่าในพื้นที่เริ่มเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มลีซอและกลุ่มม้งในพื้นที่

4) การแพร่ระบาดยาเสพติดยังหลงเหลืออยู่ และได้มีการกระจายการแพร่ระบาดเกือบทุกอำเภอ จากสถิติคดียาเสพติด ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2557 – 31 สิงหาคม 2558 จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีคดียาเสพติด จำนวน 464 คดี ผู้ต้องหา 412 ราย สามารถยึดยาเสพติดของกลาง ดังนี้

รายการ	1 ต.ค. 57 – 31 ส.ค.58		ของกลางที่ยึดได้
	คดี	ผู้ต้องหา	
ยาบ้า (เม็ด)	424	400	534,275 เม็ด
ฝิ่น (กรัม)	45	-	21-3-80 ไร่
กัญชา (กรัม)	5	1	0.96 กรัม
เฮโรอีน (กรัม)	5	6	2.37 กิโลกรัม
ยึดทรัพย์	4	5	1.3 ล้านบาท
สรุป	483 คดี	412 คน	

5) ด้านการบำบัด พบว่า มีผู้ติด/ผู้เสพยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาทุกระบบ จำนวน 835 ราย (ระบบสมัครใจ จำนวน 601ราย ระบบบังคับบำบัด จำนวน 164 ราย ระบบต้องโทษ จำนวน 70 ราย) และนำผู้เสพ/ผู้ติดเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูในค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จำนวน 368 คน

6) พื้นที่ที่ต้องเฝ้าระวัง คือ พื้นที่ลักลอบนำเข้ายาเสพติด 2 อำเภอหลัก คือ อำเภอปาย และอำเภอปางมะผ้า

6.5.1 ประเด็นปัญหาด้านยาเสพติด มีปัญหาที่ต้องให้ความสนใจ คือ

1) ตัวยาเสพติด เมทแอมเฟตามีน(ยาบ้า) เป็นตัวยาหลักที่ต้องเฝ้าระวัง รองลงมา คือ ฝิ่น และสารระเหย นอกจากนี้ยังคงต้องเฝ้าระวังการจำหน่ายและการแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มชาวต่างชาติที่ลักลอบนำเฮโรอีนและกัญชาเข้ามาเสพในพื้นที่อำเภอปาย และการนำยาเสพติดย้อนกลับเข้ามาจำหน่ายในพื้นที่จากจังหวัดเชียงใหม่

2) กลุ่มการค้า กลุ่มผู้ค้าในพื้นที่เป็นกลุ่มผู้ค้ารายย่อยที่กลับมาเคลื่อนไหวทำการค้ายาเสพติดแล้ว ยังมีเครือข่ายนักค้าชาวเขาเผ่าลีซอและมูเซอลักลอบค้ายาเสพติดมากขึ้น ซึ่งพื้นที่เพ่งเล็งและยังคงเฝ้าระวังติดตามอย่างใกล้ชิด คือ อำเภอปาย และอำเภอปางมะผ้า

3) กลุ่มเด็กและเยาวชน (อายุไม่เกิน 25 ปี) เป็นกลุ่มที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมากขึ้น ซึ่งทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องให้ความสนใจการติดตามเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหา โดยกลุ่มที่ต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ คือ กลุ่มที่มีเพื่อนที่มีพฤติกรรมดื่ม – เสพ กลุ่มที่ดื่มเหล้าและสูบบุหรี่เป็นประจำ กลุ่มที่มีคนในครอบครัวใช้ยาเสพติด กลุ่มคนว่างงาน และกลุ่มที่มีความเครียด

4) กลุ่มเครือข่ายนักค้าสำคัญ และรูปแบบการค้า

4.1) นักค้านอกประเทศ

4.1.1) กลุ่มชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ประเทศเมียนมา ที่ส่วนใหญ่เป็นแกนนำในระดับสำคัญของกลุ่ม และมีการใช้กองกำลังคุ้มกันในการลำเลียงยาเสพติดเข้าสู่ชายแดนประเทศไทย ได้แก่กลุ่มว้า กลุ่มไทใหญ่ ฝั่งตรงข้ามอำเภอปายและอำเภอปางมะผ้า

4.1.2) นักค้าชายแดน ส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อยที่อาศัยอยู่ตามบริเวณชายแดนด้านอำเภอปาย และสามารถเคลื่อนไหวข้ามไปมาทั้งสองประเทศได้ เช่น กลุ่มจีนฮ่อ มูเซอร์ ลีซอ ซึ่งรับยาเสพติดจากพื้นที่ชายแดนมาส่งให้กับนักค้าในพื้นที่ตอนใน บางกลุ่มจะมีความเชื่อมโยงกับกลุ่มของตัวเองในพื้นที่ตอนใน เช่น กลุ่มม้งหรือลีซอ

4.2) นักค้าในประเทศ นักค้าที่เป็นเครือข่ายชนกลุ่มน้อย ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่อิทธิพลของกลุ่มซึ่งมักจะมีความเชื่อมโยงกับแกนนำสำคัญหรือระดับกำลังหรือมีบทบาทสำคัญในกลุ่มของตน

6.5.2 การดำเนินการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์

จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดย ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ศอ.ปส.จ.มส.) ได้มีการจัดประชุมภาคส่วนทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของจังหวัดติดตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปี 2588 ของจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1) การสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เด็กและเยาวชน และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ตลอดจนสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัว ชุมชน เพื่อลดผู้เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดรายใหม่ โดยเน้นให้เด็กและเยาวชนได้มีกิจกรรมร่วมกันในการป้องกันตนเองจากยาเสพติดและให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชน

2) การแก้ไขปัญหายาเสพติด/ผู้ติดยาเสพติด โดยดำเนินการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษา ในทุกระบบรวมทั้งดำเนินการต่อผู้เสพให้ครบวงจร ทั้งการติดตาม ช่วยเหลือ ฟื้นฟู ดูแลผู้เสพในด้านอาชีพ สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นปกติ ไม่กลับมายุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดซ้ำอีก ในปีงบประมาณ 2558 ได้นำผู้เสพเข้าสู่กระบวนการบัดในระบบค่ายบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด (โรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองฝ่ายปกครอง) จำนวน 368 รายจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ 300 ราย โดยใช้งบประมาณของกรมการปกครอง

3) การปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย จังหวัดแม่ฮ่องสอนโดยกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีการบังคับใช้กฎหมายตามหลักนิติธรรมอย่างเคร่งครัด โดยมุ่งลดความเดือดร้อนของประชาชนต่อปัญหาการค้ายาเสพติดในพื้นที่รวมทั้งมีการลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐที่พบว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเด็ดขาด ในปีงบประมาณที่ผ่านมา ศอ.ปส.จ.มส. ได้ทำการสุ่มตรวจปัสสาวะเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานต่างๆ เพื่อ

ป้องปรามให้เจ้าหน้าที่รัฐ และดำเนินการกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ (สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล) ที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในพื้นที่อำเภอปางมะผ้า จำนวน 1 ราย

4) ความร่วมมือระหว่างประเทศ จังหวัดแม่ฮ่องสอนได้แสวงหาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสร้างความร่วมมือทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม โดยเฉพาะด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบลำเลียงยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ โดยมอบหมายศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอำเภอ (ศป.ปส.อ.) ที่มีพื้นที่ติดประเทศเพื่อนบ้านจัดกิจกรรมเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันเพื่อประสานความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดร่วมกัน

5) การสกัดกั้นยาเสพติด จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนและพื้นที่ชั้นใน โดยมีการจัดตั้งจุดตรวจ จุดสกัด เพื่อเป็นการสกัดกั้นการแพร่ระบาดของยาเสพติด ณ บริเวณเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ล่อแหลมบริเวณชายแดน

6) การบริหารจัดการแบบบูรณาการ จังหวัดแม่ฮ่องสอนมีการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานด้านยาเสพติดเพื่อดำเนินการตามยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยมีการประชุมคณะกรรมการศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การประชุมโต๊ะข่าวเพื่อการเฝ้าระวังยาเสพติดในพื้นที่เป็นประจำทุกเดือน

6.5.3 งบประมาณ ศอ.ปส.จ.มส. เป็นหน่วยงานหลักในการบูณาการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ ในปีงบประมาณ 2557 และปีงบประมาณ 2558 ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

ปีงบประมาณ	งบยุทธศาสตร์	งบ ป.ป.ส.	งบ สป.มท.	งบ ปค.	รวม
2557	9,796,000	1,859,300	182,500	2,502,300	14,340,100
2558	8,504,700	1,708,800	214,000	3,079,500	13,507,000

งบประมาณที่ ศอ.ปส.จ.มส. โดยที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มงานความมั่นคง ได้รับประจำปีงบประมาณ 2558

ปีงบประมาณ	งบยุทธศาสตร์	งบ ป.ป.ส.	งบ สป.มท.	งบ ปค.	รวม
2557	1,641,530	956,800	130,000	1,689,800	4,318,130
2558	1,801,300	773,800	144,000	2,347,750	5,066,850

6.6 การลักลอบค้า/ธุรกิจ ผิดกฎหมาย

จังหวัดแม่ฮ่องสอน ไม่พบและปรากฏการลักลอบค้า/ธุรกิจ ผิดกฎหมาย

6.7 สถานการณ์อื่นๆ ที่กระทบต่อความมั่นคง

จากสถานการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงในจังหวัดแม่ฮ่องสอน นอกจากปัญหายาเสพติด ปัญหาการลักลอบเข้าเมือง/แรงงานต่างด้าวโดยผิดกฎหมายแล้ว ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังมีสถานการณ์อื่น ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง เช่น

1) การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า และลักลอบทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

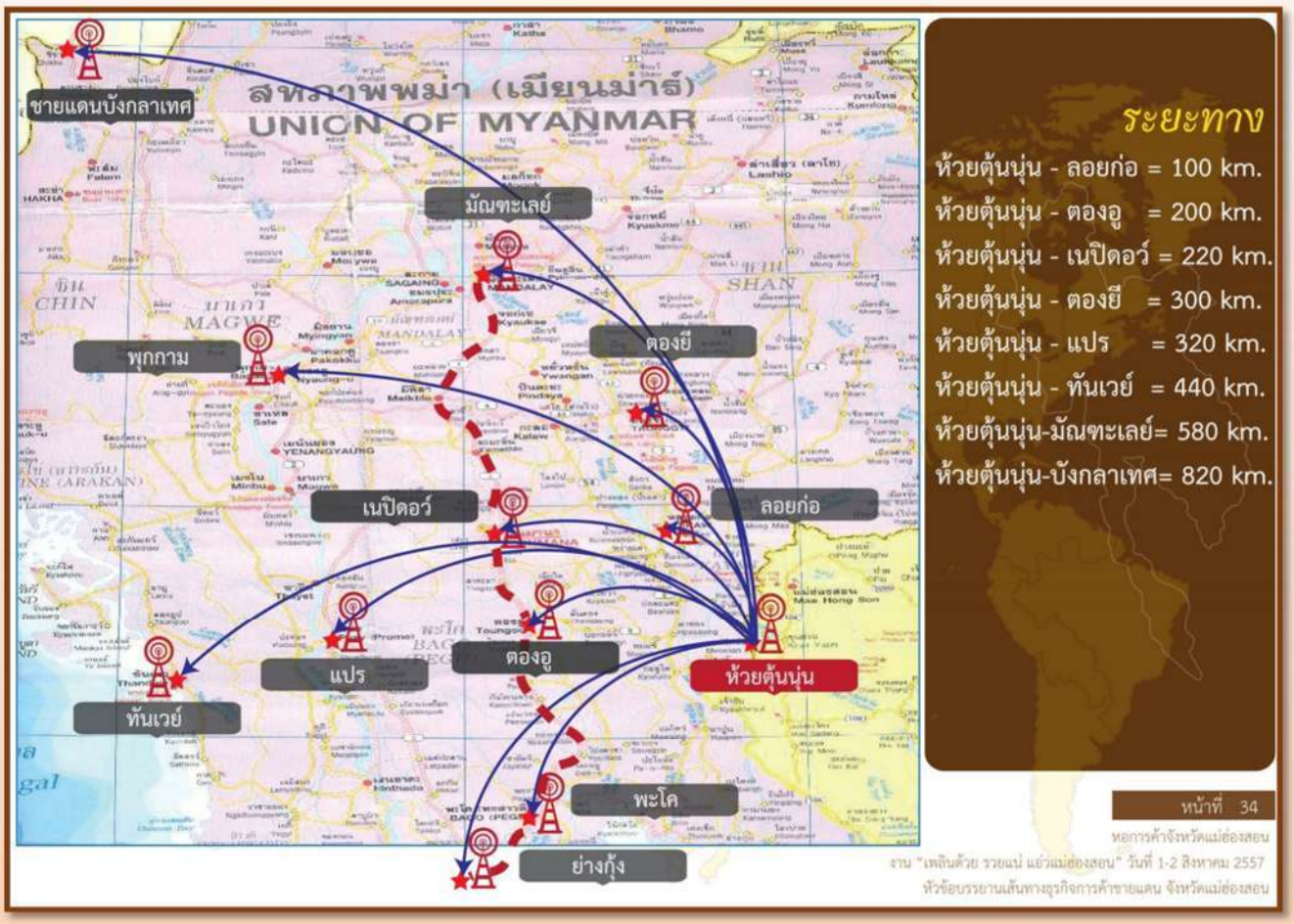
2) การขยายตัวของผู้หนีภัยการสู้รบจากประเทศเมียนมา

3) การขยายตัวของเทคโนโลยี เช่น อินเตอร์เน็ต ฯลฯ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามกลุ่มงานยุทธศาสตร์ความมั่นคง กอ.รมน.จว.มส. (กลุ่มงานความมั่นคงที่ทำการปกครองจังหวัดแม่ฮ่องสอน) ได้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ อื่นๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง ในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนอย่างใกล้ชิด หากพบมีสถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง จะเร่งดำเนินการเข้าระงับสถานการณ์ให้ยุติลงทันที ก่อนที่สถานการณ์ นั้นๆ จะบานปลายและขยายวงกว้างออกไปและยากต่อการแก้ไข

7. ศักยภาพการสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านและการค้าชายแดน

จังหวัดแม่ฮ่องสอนทุกอำเภอ มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา สามารถติดต่อได้สะดวก ทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้เมืองหลวงใหม่ของประเทศเมียนมาที่เอื้อประโยชน์ต่อการท่องเที่ยว การลงทุน และการส่งออก และมีจุดผ่อนปรนการค้า 5 แห่ง สามารถเชื่อมโยงจังหวัดแม่ฮ่องสอนและตอนเหนือของไทยกับเมืองเนปยีดอ เมืองหลวงใหม่ของประเทศเมียนมาด้วยระยะทางเพียง 200–300 กิโลเมตร อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงจังหวัดแม่ฮ่องสอนและตอนเหนือของไทยกับเมืองสำคัญทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ของประเทศเมียนมา ได้แก่ เมืองลอยก่อ เมืองหลวงรัฐคะยา เมืองตองยี เมืองหลวงรัฐฉาน และเมืองตองอู เมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ผ่านเส้นทางหลวงหมายเลข 1 ของประเทศเมียนมา มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและวัฒนธรรมตลอดเส้นทางและสามารถเชื่อมต่อกับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่น ๆ ได้ สามารถเป็นเส้นทางทางเลือกในการเข้าสู่ประเทศเมียนมา และผู้ประกอบการค้าทั้งสองประเทศมีความสัมพันธ์ที่ดีกันมาอย่างยาวนาน

แต่ปัจจุบัน สภาพถนนในฝั่งไทยยังค่อนข้างมีปัญหาโดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน ด่านชายแดนยังมีสถานะเป็นเพียงจุดผ่อนปรนทางการค้า การค้าในแนวเส้นทาง ยังมีมูลค่าไม่สูงนักในปัจจุบัน เส้นทางส่วนใหญ่ผ่านเขตป่าอนุรักษ์ การจะใช้ประโยชน์จากพื้นที่หรือการดำเนินการในการพัฒนา และเส้นทางคมนาคม มีกระบวนการขั้นตอนในการอนุญาตล่าช้าไม่สอดคล้องกับสภาพความจำเป็นในการพัฒนา แต่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ก็ได้มีการผลักดันการยกระดับจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น BP13 อำเภอขุนยวม ให้เป็นด่านถาวร มีการส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างแม่ฮ่องสอน-เมียนมา อย่างต่อเนื่อง พัฒนาผู้ประกอบการให้มีความสามารถในการแข่งขันและมีความสามารถในด้านภาษา รวมทั้งจัดตลาดนัดการค้าชายแดน ซึ่งการค้าชายแดนของจังหวัดในอนาคตมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้นจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. มูลค่าการค้าในปี 2556 เพิ่มขึ้นจากปี 2555 จากการเพิ่มขึ้นของการส่งออกสินค้าประเภท สินค้าอุปโภค บริโภค เบียร์ และการนำเข้าสินค้า ประเภทโค-กระบือ ซึ่งสินค้าเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะส่งออกนำเข้า เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากความต้องการของตลาด และเป็นภาวะการค้าในสถานการณ์ปกติที่ไม่มีปัจจัยอื่นมาเกี่ยวข้อง

2. การส่งเสริมการค้าชายแดนเป็นประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนาที่จังหวัดให้ความสำคัญ และมีการอนุมัติงบประมาณในการดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมการค้าชายแดนและสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้การค้าราบรื่น มีการหารือความร่วมมือทาง

การค้า การพบปะเจรจาการค้าของภาคเอกชนทั้งสองฝ่าย ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้การค้าชายแดนขยายตัว

3. โอกาสในการยกระดับจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่นให้เป็นด่านถาวร จะทำให้มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกับด่านถาวรอื่นๆ

4. เมียนมามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น และมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานภายในประเทศ เช่นการปรับปรุงเส้นทางคมนาคม การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำสาละวินทางด้านที่ติดต่อกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน จะทำให้การคมนาคมขนส่งสินค้าเข้าไปในเมียนมามีความสะดวกมากขึ้นลดต้นทุนค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการค้า

5. จังหวัดให้ความสำคัญกับการปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเข้าสู่จุดผ่อนปรนทางการค้าทั้ง 5 จุด ทำให้การขนส่งสินค้ามีความสะดวกยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนยังได้ให้มอบหมายให้สถาบันการศึกษาดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับศักยภาพการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยมีรายละเอียดสรุป ดังนี้

1. งานศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาศักยภาพการค้าชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อรองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)” โดยศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จากผลการวิจัย วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนศักยภาพและโอกาส ด่านห้วยต้นนุ่นมีศักยภาพในการเปิดด่านถาวร และจังหวัดแม่ฮ่องสอนมียุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดรองรับประเทศเมียนมาเปิดประเทศ โดยได้มีการจัดกิจกรรมกระชับความสัมพันธ์มาโดยตลอด ซึ่งหากเปิดได้จะเป็นประโยชน์ต่อจังหวัดแม่ฮ่องสอนและประเทศไทยสามารถเชื่อมต่อจากประเทศเมียนมา – ประเทศอินเดีย – ประเทศเนปาล ได้ นอกจากนี้ มีผลการศึกษามูลค่าการค้าชายแดน โดยใช้วิธีคาดการณ์ด้วย Linear พบว่า มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มเฉลี่ยร้อยละ 33 ต่อปี ค่าการส่งออกมากกว่าค่าการนำเข้า 5 เท่า ในระยะ 5 ปี เพิ่มขึ้น 1,655 ล้านบาท ระยะ 10 ปี เพิ่มขึ้น 6,886 ล้านบาท ระยะ 15 ปี เพิ่มขึ้น 28,653 ล้านบาท ระยะ 20 ปี เพิ่มขึ้น 119,241 ล้านบาท และระยะ 30 ปี เพิ่มขึ้น 2,065,102 ล้านบาท ตามลำดับ

2. เรื่องการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษตามโครงการเส้นทางเศรษฐกิจใหม่แม่ฮ่องสอน – เมียนมา ปี 2555 : กรณีศึกษาจุดผ่อนปรนห้วยต้นนุ่น โดยศูนย์วิจัยเพื่อการศึกษาและแรงงาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จากผลการศึกษา จังหวัดแม่ฮ่องสอนหากมีเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเกิดขึ้นจะได้ประโยชน์สูง กลายเป็นศูนย์กลางการขนส่งและแพร่กระจายสินค้าสู่คู่ค้าระหว่างประเทศฝั่งตะวันตก GMS BIMSTEC จะมีปริมาณสินค้าเข้า – ออก สูงเป็นหลายหมื่นล้านบาท โดยรัฐบาลควรเป็นผู้ลงทุน และจะคุ้มค่าการลงทุนไม่เกิน 10 ปี แต่ทั้งนี้รัฐบาลจะต้องดำเนินการอย่างเร่งรีบก่อนที่ประเทศจีนและประเทศอินเดียจะครอบครองทรัพยากรธรรมชาติและธุรกิจในประเทศเมียนมาหมด

ซึ่งจากการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณาเปิดจุดผ่านแดนครั้งล่าสุด (ครั้งที่ 2/2557) เมื่อวันที่ 5 กันยายน 2557 ได้พิจารณาเรื่องการยกระดับด่านชายแดนและจุดผ่อนปรนการค้าเป็นจุดผ่านแดนถาวรตามความเห็นของคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันศุกร์ ที่ 22 สิงหาคม 2557 โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาเรื่องการยกระดับจุดผ่อนปรน บ้านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม เป็นจุดผ่านแดนถาวร จากข้อมูลต่าง ๆ แล้ว มีมติเห็นชอบในหลักการยกระดับจุดผ่อนปรนบ้านห้วยต้นนุ่นเป็นจุดผ่านแดนถาวร และมอบกระทรวงการต่างประเทศ ไปประสานกับฝ่ายเมียนมาในการเตรียมความพร้อมการยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวรในอนาคตต่อไป กระทรวงมหาดไทย ได้ส่งสรุปผลการประชุมดังกล่าวข้างต้น โดยให้จังหวัดแม่ฮ่องสอนพิจารณาดำเนินการเตรียมความพร้อมของพื้นที่สำหรับการยกระดับจุดผ่อนปรนการค้าบ้านห้วยต้นนุ่นต่อไป โดยเฉพาะประเด็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ดังกล่าว

กิจกรรมกระชับความสัมพันธ์ไทย-เมียนมา ในห้วงปี 2557-2558

12-14 April 2015
จังหวัดแม่ฮ่องสอน
REPUBLIC OF THE UNION OF MYANMAR

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของจังหวัด

ทุกภาคส่วนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้ร่วมกันประชุมเพื่อทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกำหนดทิศทางการพัฒนาจังหวัดในปี 2557 – 2560 โดยประเมินศักยภาพในปัจจุบันและโอกาสในการพัฒนาในอนาคตของจังหวัด ประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม (SWOT Analysis) รวมทั้งการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบัน แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ ยุทธศาสตร์รายสาขา และความต้องการของประชาชน ปัญหาในท้องถิ่นจังหวัด ได้ข้อสรุปร่วมกันโดยมีรายละเอียดในการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของจังหวัด และกำหนดกลยุทธ์เพื่อเป็นทิศทางหรือนโยบายการพัฒนาในมิติที่สำคัญทุกด้านในพื้นที่ ดังนี้

จุดแข็งของจังหวัด

- มีทรัพยากรป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ
- มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ที่หลากหลาย กระจายอยู่ทุกอำเภอ
- มีทุนทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม-ประเพณี ศาสนา และความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่โดดเด่น และมีเอกลักษณ์
- มีโครงการพัฒนาตามพระราชดำริจำนวนมาก และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญ
- มีพื้นที่ชายแดนติดต่อกับประเทศเมียนมาร์ทุกอำเภอ มีจุดผ่อนปรนชั่วคราวทางการค้า และทำเลที่ตั้งอยู่ใกล้เมืองหลวงใหม่ของประเทศเมียนมา
- มีผลิตภัณฑ์และสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาของแต่ละชนเผ่ามีความเป็นเอกลักษณ์
- ประชาชนมีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย สงบสุข เป็นเมืองน่าอยู่ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- มีพืชทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น กระเทียม ถั่วเหลือง
- มีอัตราเงินเฟ้อ การว่างงาน ปริมาณขยะ และคดียาเสพติดต่ำ
- มีแหล่งน้ำที่เป็นธรรมชาติและสะอาด

จุดอ่อนของจังหวัด

- สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาและพื้นที่สูง เป็นอุปสรรคในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะเส้นทางคมนาคมและสาธารณูปโภค
- พื้นที่ในการทำเกษตรมีน้อย และเกษตรกรนิยมใช้สารเคมีในการทำการเกษตร
- พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตป่าอนุรักษ์ และป่าสงวนแห่งชาติ ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างจำกัด และมีการบุกรุกตัดไม้ทำลายป่า
- ฤดูกาลท่องเที่ยวมีระยะสั้น
- การขยายตัวทางเศรษฐกิจและรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชาชนอยู่ในเกณฑ์ต่ำ สัดส่วนคนจนมากที่สุดของประเทศ
- ประชาชนขาดโอกาสทางการศึกษา และขาดสถาบันอุดมศึกษา
- ขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม
- การเข้าถึงบริการทางการแพทย์ยังไม่ทั่วถึง โรงพยาบาลยังไม่ผ่านเกณฑ์คุณภาพมาตรฐาน HA ตามที่กำหนด และอัตราทารกตายต่อการเกิดมีชีพยังสูง
- สัดส่วนผู้อยู่ในระบบประกันสังคม ผลิตภาพแรงงาน และการเข้าถึงระบบอินเตอร์เน็ตยังน้อยมาก
- มีปัญหาหมอกควันไฟป่าจากการเผาป่า

โอกาสของจังหวัด

- นโยบายภาครัฐเปิดโอกาสและสนับสนุนการพัฒนาด้านต่างๆ อย่างหลากหลาย เช่น การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่หลากหลายรูปแบบ นโยบายด้านที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านส่งเสริมการค้าการลงทุนการประเทศเพื่อนบ้าน การเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน การเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ ผู้หลบหนีเข้าเมือง แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ด้านพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานอย่างทั่วถึงเพียงพอ การแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิต การยกระดับคุณภาพสินค้า OTOP SMEs การแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า
- ได้รับโอกาสเป็นพื้นที่นำร่องในการดำเนินโครงการต่างๆ จากองค์กรระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เช่น UNDP UNJP เป็นต้น
- กระแสการเกษตรปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์

อุปสรรคของจังหวัด

- กระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่รวดเร็ว กระแสบริโภคนิยมและกระแส วัฒนธรรมจากภายนอก ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น
- ผลกระทบจากหมอกควันไฟป่าจากประเทศเพื่อนบ้าน
- ปัญหาการลักลอบนำเข้ายาเสพติดตามแนวชายแดน ผู้หนีภัยจากการสู้รบตามแนวชายแดนและแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย
- ภาวะเศรษฐกิจของโลกและประเทศ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น เช่น น้ำมัน ไฟฟ้า เกิดปัญหาค่าครองชีพ
- การเกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ดินโคลนถล่ม โรคระบาด เป็นต้น
- ระเบียบกฎหมายไม่เอื้อต่อการพัฒนา โดยเฉพาะกฎหมายเกี่ยวกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์และป่าสงวนแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ปี 2558

วิสัยทัศน์

เมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เปิดประตูสู่ตะวันตก
ยกระดับคุณภาพชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจให้ยั่งยืน บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง

พันธกิจ

1. พัฒนาแม่ฮ่องสอนเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ น่าอยู่ และปลอดภัย
2. เชื่อมโยงระบบ Logistics การค้าการลงทุน และการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้านด้านทิศตะวันตก
3. พัฒนาระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์บนพื้นฐานแห่งความพอเพียง
4. ขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่ชุมชน
5. พัฒนาสังคมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต
6. อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน
7. เสริมสร้างความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย
8. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
9. แก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่า

เป้าประสงค์

1. แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาและมีรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
2. มีความสัมพันธ์ที่ดีกับประเทศเพื่อนบ้านและมูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มมากขึ้น
3. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น
4. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความอุดมสมบูรณ์ยั่งยืน และมีความหลากหลายทางชีวภาพ
5. มีความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
6. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สามารถขยายผลไปสู่ชุมชน/หมู่บ้านเป้าหมายอย่างทั่วถึง
7. หมอกควันไฟป่าลดลง

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเด็นยุทธศาสตร์ มี 7 ประเด็น เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1	ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งสู่สังคมสีเขียว พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP สู่สากล และพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2	ส่งเสริมการเชื่อมโยงระบบ Logistics การค้าการลงทุน การค้าชายแดนและหุ้นส่วนเศรษฐกิจเพื่อนบ้านแม่ฮ่องสอน - เมียนมาร
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3	แก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิต
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4	อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5	เสริมสร้างความมั่งคงและความสงบเรียบร้อย
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6	พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการจัดการภาครัฐ และขยายผลการเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่ชุมชน
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7	การแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า

ในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์มีเป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย และกลยุทธ์ เรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มุ่งสู่สังคมสีเขียว พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP สู่สากล และพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพิ่มและกระจายรายได้จากการท่องเที่ยว	1.1 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้รายจากการท่องเที่ยว	1. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว 2. ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่รู้จัก 3. พัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว
2. พัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP และสินค้าเกษตรปลอดภัย	2.1 ร้อยละของจำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐาน GAPเทียบกับจำนวนแปลง/ฟาร์มที่ได้รับการตรวจรับรองจากกระทรวงเกษตรฯ	1. ส่งเสริมการเกษตรปลอดภัย
	2.2 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP	1. พัฒนาและเสริมสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีมาตรฐานและมีเอกลักษณ์ท้องถิ่น
3. เพิ่มประสิทธิภาพโครงข่ายคมนาคมเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยว การค้าชายแดน และการแก้ไขปัญหาให้ประชาชนในพื้นที่	3.1 จำนวนโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการพัฒนา	1. พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้เหมาะสม และเพียงพอ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ส่งเสริมการเชื่อมโยงระบบ Logistics การค้าการลงทุน การค้าชายแดนและหุ้นส่วนเศรษฐกิจเพื่อนบ้าน แม่ฮ่องสอน–เมียนมา

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. การค้าการลงทุน มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้น	1.1 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดน	1. จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน 2. พัฒนาและเชื่อมโยงระบบ Logictic ให้มีประสิทธิภาพ 3. ผลักดันจุดผ่อนปรนให้เป็นด่านถาวร 4. พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการและบุคลากรที่เกี่ยวกับการค้าการลงทุน และการค้าท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 แก้ไขปัญหาความยากจนและการพัฒนาคุณภาพชีวิต

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. ครัวเรือนตกเกณฑ์ จปฐ. ลดน้อยลง	1.1 ร้อยละที่ลดลงของจำนวนครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ	1. ส่งเสริมอาชีพให้ครัวเรือนที่ตกเกณฑ์ จปฐ.
2. เด็กและเยาวชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน	2.1 ร้อยละของโรงเรียนที่ผ่านเกณฑ์การประเมินคุณภาพ	1. ส่งเสริมและสนับสนุนระบบจัดการศึกษา
3. มีการสืบทอดศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.1 จำนวนกิจกรรมการสืบทอดทางศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น	1. สืบค้น อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่ศาสนา ศิลปะ ประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น กลุ่มชาติพันธ์
4. ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงและได้รับบริการทางแพทย์ และสาธารณสุขอย่างทั่วถึง	4.1 อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือดสมอง ความดันโลหิตสูง และมะเร็งลดลง	1. เสริมสร้างสุขภาวะให้คนมีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจ และควบคุมโรค
5. ประชาชนได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ	5.1 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของแรงงานได้รับการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ	1. ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพ และความรู้ด้านกฎหมายแรงงาน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. เพิ่มความบูรณ์ของทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ	1.1 จำนวนพื้นที่ป่าเพิ่มมากขึ้น 1.2 ร้อยละที่ลดลงของคดีบุกรุกตัดไม้ทำลายป่าเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง	1. อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ผลกระทบจากสาธารณภัยลดลง	2.1 ร้อยละของชุมชนที่ได้รับการส่งเสริมให้เป็นเครือข่ายเตือนภัย	1.พัฒนาศักยภาพระบบเตือนภัยจากสาธารณภัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 เสริมสร้างความมั่งคงและความสงบเรียบร้อย

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. หมู่บ้าน/ชุมชนปลอดยาเสพติด	1.1 ร้อยละของจำนวนหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งปลอดยาเสพติด	1. ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแบบบูรณาการ
2. สร้างความมั่นคง ความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2.1 ร้อยละที่ลดลงของการเกิดคดีประทุษร้ายต่อชีวิตและทรัพย์สินเทียบกับค่าเฉลี่ยย้อนหลัง 3 ปี	1. เสริมสร้างความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย 2. พัฒนาการข่าวเพื่อความมั่นคง 3. พัฒนาความร่วมมือและความสัมพันธ์ตามแนวชายแดน 4. เทิดทูนและธำรงไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ 5. การบริหารจัดการบุคคลต่างด้าวอย่างเป็นระบบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการจัดการภาครัฐและขยายผลการเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่ชุมชน

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล	1.1 ร้อยละความพึงพอใจต่อการบริหารจัดการของจังหวัด	1. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ
2. โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริขยายผลสู่ชุมชน/หมู่บ้านเป้าหมายอย่างทั่วถึง	2.1 จำนวนชุมชน/หมู่บ้าน ที่ได้รับการขยายผลการเรียนรู้ตามแนวพระราชดำริ	1. ขยายผลการเรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริสู่พื้นที่เป้าหมายและประชาชน
3. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในโครงการตามพระราชดำริ	3.1 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในพื้นที่โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	1. พัฒนาและส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวในโครงการพระราชดำริ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 7 การแก้ไขปัญหาหมอกควันและไฟป่า

เป้าประสงค์	ตัวชี้วัด	กลยุทธ์
1. ปัญหาหมอกควันไฟป่าลด	1.1 ร้อยละที่ลดลงของการเกิดไฟป่า	1. ป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าโดยกระบวนการมีส่วนร่วม

โครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

แผนงาน – ผลผลิต / โครงการ - กิจกรรม		งบประมาณ
จังหวัดแม่ฮ่องสอน		210,122,800
ผลผลิต : การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ		108,119,300
1	โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวตลอดปีจังหวัดแม่ฮ่องสอน	25,622,400
2	โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และปรับปรุงบริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดแม่ฮ่องสอน	43,438,800
3	โครงการประชาสัมพันธ์และการตลาดเชิงรุกด้านการท่องเที่ยวจังหวัดแม่ฮ่องสอน	8,208,000
4	โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวเชิงรุกเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)	2,139,000
5	โครงการส่งเสริมและเชื่อมความสัมพันธ์ด้านการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน	4,432,000
6	โครงการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานจุดผ่อนปรนการค้าชายแดน	15,000,000
7	โครงการส่งเสริมการเกษตรปลอดภัยจังหวัดแม่ฮ่องสอน	3,534,000
8	โครงการพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนของจังหวัดให้มีมาตรฐานและเอกลักษณ์ท้องถิ่นเตรียมความพร้อมสู่ AEC	960,000
9	โครงการพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการภาครัฐและการพัฒนาบุคลากรภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน	4,785,100

โครงการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558
(ต่อ)

แผนงาน – ผลผลิต / โครงการ - กิจกรรม		งบประมาณ
ผลผลิต : การพัฒนาด้านสังคม		28,395,300
10	โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนจังหวัดแม่ฮ่องสอน	10,958,100
11	โครงการขยายผลศูนย์บริการและพัฒนาตามพระราชดำริ	16,000,000
12	โครงการจัดการศึกษาและยกระดับประชากรเพื่อเตรียมความเป็นพลเมืองอาเซียน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	100,000
13	โครงการส่งเสริมวิถีแม่ฮ่องสอน สู่เมืองแห่งความสุขเชิงสร้างสรรค์	1,337,200
ผลผลิต : การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม		35,303,300
14	โครงการขยายผลแนวพระราชดำริด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนมีส่วนร่วม	18,355,500
15	โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดแม่ฮ่องสอนแบบบูรณาการ	3,187,800
16	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกควันไฟป่าจังหวัดแม่ฮ่องสอนแบบบูรณาการ	12,760,000
17	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยแบบบูรณาการ	1,000,000
ผลผลิต:การรักษาความมั่นคงและความสงบ		29,304,900
18	โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	8,504,700
19	โครงการเสริมสร้างความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย	4,100,000
20	โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงชายแดนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดแม่ฮ่องสอน	16,700,200
ผลผลิต:การบริหารจัดการ		9,000,000
21	ค่าใช้จ่ายในการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณการ	9,000,000